

ดอรา บรูแดร์: วรรณกรรมแนวผสมของปาตริก โมดิอาโน

อนุสรณ์ ชมภูพล *

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเทศไทย

Dora Bruder: The Hybrid Literary Work of Patrick Modiano

*Anusorn Chompupol **

Faculty of Arts, Silpakorn University, Thailand

Article Info

Academic Article

Article History:

Received 20 September 2019

Revised 6 February 2020

Accepted 3 March 2020

คำสำคัญ

ดอรา บรูแดร์

ปาตริก โมดิอาโน

ประเภทรณกรรม

แนวผสม

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาประเภทรณกรรมของผลงานเรื่อง *ดอรา บรูแดร์* ของปาตริก โมดิอาโน นักเขียนรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมชาวฝรั่งเศส ผลงานเรื่องนี้นำเสนอการค้นหาเรื่องราวชีวิตของเด็กผู้หญิงที่มีชื่อว่า ดอรา บรูแดร์ ซึ่งหายตัวไปในปี ค.ศ. 1941 หรือในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเริ่มจากการที่ผู้เล่าเรื่องพบประกาศตามหาคนหายโดยบังเอิญในปี ค.ศ. 1988 ความพยายามในการสืบหาเรื่องราวของผู้เล่าเรื่องทำให้เขาได้พบข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เขาจะนำมาใช้ในการตั้งสมมติฐานและเป็นพื้นฐานของจินตนาการของตัวเอง เพื่อเชื่อมโยงไปถึงดอรา บรูแดร์เมื่อ 47 ปีก่อน ความพยายามดังกล่าวนั้นยังทำให้ความทรงจำส่วนตัวต่าง ๆ ของผู้เล่าเรื่องกลับมาและทำให้เขาได้แทรกเรื่องราวชีวิตของตัวเอง บ่อยครั้ง จนผู้อ่านที่ติดตามผลงานของโมดิอาโนมาโดยตลอดหรือรู้จักชีวประวัติของเขาสามารถรับรู้ได้ว่าผู้เล่าเรื่องคือโมดิอาโน ผลการศึกษาพบว่า *ดอรา บรูแดร์* เป็นวรรณกรรมแนวผสม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ระดับ ในระดับแรก โมดิอาโนนำ 4 ประเภทรณกรรมมารวมกัน ได้แก่ แนวสืบสวนสอบสวน แนวประวัติศาสตร์ แนวชีวประวัติ และแนวอัตชีวประวัติ ในระดับที่ 2 เขาผสมเรื่องจริงกับเรื่องแต่ง การผสมทั้ง 2 ระดับนี้สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผลงานเรื่องนี้ไม่สามารถระบุประเภทอันใดอันหนึ่งได้

* Corresponding author

E-mail address:

anuchompupol@gmail.com

Keywords:

Dora Bruder
Patrick Modiano
literary genre
hybrid

Abstract

This article studies the literary work of *Dora Bruder* by Patrick Modiano, a French Nobel Prize winner in Literature. This work presents a search for the life story of a girl named Dora Bruder, who disappeared in 1941 during World War II from the perspective of the narrator who accidentally found a missing person notice in 1988. The efforts of the narrator to find Dora's life story enables him to discover historical information on which he bases his assumptions, and this information becomes foundational for making an imaginative link to Dora Bruder 47 years later. These efforts allow him to ruminate on his personal memories and to imbed his own life story into the narrative, where readers who follow Modiano's works or know his biography can recognize that the narrator is, in fact, Modiano himself. It was found that *Dora Bruder* is a hybrid literary work that can be divided into 2 levels. At the first level, Modiano brings together four types of literary genre: detective, historical, biographical, and autobiographical. At the second level, he mixes factual narrative and fiction. The combination of these two levels also clearly shows that this work cannot be classified into one single genre.

1. บทนำ

ผลงานเรื่องเล่าของนักเขียนชาวฝรั่งเศสส่วนหนึ่งในปัจจุบันไม่สามารถกำหนดประเภทวรรณกรรมได้อย่างชัดเจน แม้ว่านักเขียนนั้นระบุประเภทวรรณกรรมไว้ที่หน้าปกของผลงาน ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนได้จากการศึกษาของบรูโน บลังก์มาน (Bruno Blanckeman) ที่ชื่อว่า *Les Fictions singulières : étude sur le roman français contemporain* (Blanckeman, 2002; แปลเป็นภาษาไทยว่า *บันทึกคดีเอกเทศ: การศึกษาเกี่ยวกับนวนิยายฝรั่งเศสร่วมสมัย*) และ *Les Récits indécidables. Jean Echenoz, Hervé Guibert, Pascal Quignard* (Blanckeman, 2008; แปลเป็นภาษาไทยว่า *เรื่องเล่าที่ตัดสินใจไม่ได้ [กรณีศึกษา] ฌ็อง เอเชโนซ แอร์เว กีแบร์ต ปาสกาล กีญาร์ด*) นักเขียนบางคนเลือกที่จะไม่ตีกรอบผลงานของตัวเองด้วยคำที่บ่งบอกประเภท อย่างเช่น อานนี แอร์โนซ์ (Annie Ernaux) ที่ตั้งใจให้ผลงานเรื่อง *Une femme* คาบเกี่ยวระหว่างความเป็น “วรรณคดี สังคมวิทยา และประวัติศาสตร์” (Ernaux, 1988, p. 106) นอกจากนี้ เธอยังกล่าวถึงผลงานของเธอเองด้วยลักษณะรวม ๆ ว่าเป็น “อัต-สังคม-ชีวประวัติ” (“auto-socio-biographique”) (Ernaux, 2011, p. 23) หรือที่เล่าชีวิตส่วนตัวโดยมีสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้ง ๆ ที่ผลงานเรื่องแรก ๆ ของเธอนั้นเป็นนวนิยายตามที่ปรากฏบนหน้าปก

เช่นเดียวกับปาทริก โมดีอาโน (Patrick Modiano) นักเขียนรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ปี ค.ศ. 2014 ที่ระบุประเภทวรรณกรรมไว้บนหน้าปกของผลงานว่าเป็นนวนิยายมาโดยตลอด แต่ไม่ใช้กับผลงานเรื่อง *ดอรา บรูแดร์* (*Dora Bruder*) ที่ตีพิมพ์ในปี 1997 โดยสำนักพิมพ์กาลิมาร์ด (Gallimard)² *ดอรา บรูแดร์* ว่าด้วยการสืบหาเรื่องราวของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อดอรา บรูแดร์ ที่หายตัวไปในปี 1941 ระหว่างที่กองทัพนาซียึดครองปารีสในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในจำนวน 145 หน้า ซึ่งแบ่งเป็น 26 บทย่อยที่ไม่ได้มีหมายเลขกำกับ ผู้เล่าเรื่องเล่าการสืบค้นผ่านวิธีการต่าง ๆ ด้วยตัวเขาเองเพื่อนำเสนอประวัติชีวิตของดอรา บรูแดร์ การสืบหาข้อมูลของเขานั้นไม่สามารถแยกออกจากบริบททางประวัติศาสตร์ การตั้งข้อสมมติฐาน การใช้จินตนาการและความทรงจำส่วนตัว นอกจากนี้ การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับดอรา บรูแดร์ยังเปิดช่องทางให้ผู้เล่าเรื่องได้แสดงให้ผู้อ่านเห็นว่าแท้จริงแล้วเขาคือผู้แต่งหรือโมดีอาโนด้วย จากการสรุปความในภาพรวมข้างต้น ผู้เขียนบทความสันนิษฐานได้ว่าผลงานเรื่องนี้เป็นแนวผสม โดยผสมกันใน 2 ระดับ กล่าวคือ ในระดับแรก โมดีอาโนผสมประเภทวรรณกรรมต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน และในระดับที่ 2 เขาผสมเรื่องจริงกับเรื่องแต่ง ซึ่งมีทั้งการนำเสนอการสืบค้นที่มีทั้งข้อเท็จจริงและการคาดเดาหรือการจินตนาการขึ้นมาเองด้วย

² ผู้เขียนบทความอ้างอิง *ดอรา บรูแดร์* ที่ตีพิมพ์ใน Collection Folio ในปี ค.ศ. 1999

2. การผสมประเภทรณกรรม

โมดิอาโนใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งเอกพจน์ หรือ “ฉัน” (“je” ในต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส) เป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้อ่านเห็นได้อย่างชัดเจนตั้งแต่ย่อหน้าแรกของผลงานเรื่องนี้แล้วว่าผู้เล่าเรื่องคนนี้เป็นผู้ชาย จากประโยคภาษาฝรั่งเศสที่ว่า “je suis tombé à la page trois” (“ฉันเปิดมาหน้าที่สามโดยบังเอิญ”) เนื่องจากคำกริยา “suis tombé” ไม่ได้มีการเติม “e” ข้างท้ายเหมือนในกรณีที่ประธานของประโยคเป็นผู้หญิง ผู้เล่าเรื่องคนนี้ปรากฏเป็นตัวละครตัวหนึ่งของเรื่อง และเป็นผู้ดำเนินเรื่องหลัก เริ่มต้นจากความบังเอิญที่เกิดขึ้นในปี 1988 ที่เขาเห็นประกาศตามหาคนหายในหนังสือพิมพ์*ปารีส-ซัวร์* (*Paris-Soir*) ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1941 หรือเมื่อ 47 ปีก่อน ที่ว่า

“ปารีส

ประกาศตามหาเด็กผู้หญิงชื่อดอรา บรูแดร์ อายุ 15 ปี สูง 155 ซม. ใบหน้ารูปไข่ ตาสีน้ำตาลเทา สวมโค้ตสีเทาแนวสปอร์ต เสื้อสเวตเตอร์สีแดงเข้ม กระโปรงและหมวกสีฟ้าน้ำตาล รองเท้ากีฬาสีน้ำตาล แจ็กเก็ตที่ได้ที่นายบรูแดร์และภรรยาบ้านเลขที่ 41 ถนนออร์นาโน กรุงปารีส” (Modiano, 1999, p. 7)³

หลังจากอ่านประกาศดังกล่าว ผู้เล่าเรื่องตัดสินใจสืบหาเรื่องราวชีวิตของดอรา บรูแดร์ ซึ่งหายตัวไปตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ผลงานของโมดิอาโนเรื่องนี้เป็นการเล่นถึงความพยายามของผู้เล่าเรื่องในการสืบค้นประวัติของดอรา รวมถึงแอร์เนสต์ (Ernest) และเซซิล (Cécile) บรูแดร์ พ่อแม่ของเธอ ทั้งในบริบทเฉพาะของครอบครัวบรูแดร์และบริบททางประวัติศาสตร์ในช่วงการยึดครองกรุงปารีส การสืบหาชีวประวัติของดอรา บรูแดร์ยังเปิดโอกาสให้ผู้เล่าเรื่องค่อย ๆ เผยตัวตนของเขาละเลน้อย ๆ ในบางครั้งผู้อ่านที่ติดตามผลงานของโมดิอาโนมาโดยตลอดหรือรู้จักชีวประวัติของเขาสามารถสังเกตเห็นได้ว่าผู้เล่าเรื่องคนนี้เป็นโมดิอาโน ผลงานเรื่องนี้จึงผสมประเภทต่าง ๆ ของวรรณกรรมเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ลักษณะการสืบสวนตามแบบฉบับนวนิยายสืบสวนสอบสวน (roman policier) การเขียนเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ (récit historique) นอกจากนี้ การสืบหาเรื่องราวของดอรา บรูแดร์โดยผู้เล่าเรื่อง

³ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “PARIS. On recherche une jeune fille, Dora Bruder, 15 ans, 1 m 55, visage ovale, yeux gris marron, manteau sport gris, pull-over bordeaux, jupe et chapeau bleu marine, chaussures sport marron. Adresser toutes indications à M. et Mme Bruder, 41 boulevard Ornano, Paris.”

นั้นยังทำให้เห็นถึงลักษณะการเขียนแนวชีวประวัติบุคคล (biographie) ซึ่งสลับไปมากกับการแทรกเรื่องราวชีวิตและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เล่าเรื่องที่ตรงกับชีวิตของผู้แต่ง หรือกล่าวได้ว่าผลงานเรื่องนี้สะท้อนรูปแบบของอัตชีวประวัติ (autobiographie) อีกด้วย

2.1 แนวสืบสวน

โมติอาโนได้สะท้อนบรรยากาศของการสืบสวนสอบสวน การแสวงหาข้อมูลหลักฐานตามลักษณะของนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนในผลงานเรื่องนี้ โดยเขาให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและค้นหา ซึ่งทำหน้าที่คล้าย ๆ กับนักสืบ เพื่อคลี่คลายปริศนาที่ว่าดอรา บรูแตร์เป็นใคร หายตัวไปได้อย่างไร และมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับเธอบ้าง ซเวตาน โตโดรอฟ (Tzvetan Todorov) กล่าวว่านวนิยายแนวสืบสวนสอบสวนประกอบด้วย 2 เนื้อเรื่อง คือ เนื้อเรื่องอาชญากรรม (histoire du crime) และเนื้อเรื่องการสืบสวนสอบสวน (histoire de l'enquête) เนื้อเรื่องอาชญากรรมเกิดขึ้นก่อนเนื้อเรื่องการสืบสวนสอบสวนในแง่ของลำดับเวลา และจะไม่ปรากฏในนวนิยาย จึงเรียกได้ว่าเป็นเนื้อเรื่องที่หายไป (histoire d'une absence) ในขณะที่การสืบสวนสอบสวนคือตัวบททั้งหมดของนวนิยาย (Todorov, 1971, p. 57-58) ในกรณีนี้ การหายตัวของดอรา บรูแตร์สามารถเปรียบเทียบได้กับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการสืบสวนสอบสวน แต่ก็ยังคงถูกกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้งระหว่างการสืบสวนหรือการเล่าเรื่อง ผลงานเรื่องนี้จึงว่าด้วยการสืบสวนและการค้นหาคำตอบของผู้เล่าเรื่องเพียงอย่างเดียว

ดังนั้น เราจึงเห็นได้ว่าผู้เล่าเรื่องเริ่มต้นการสืบหาประวัติชีวิตของดอรา บรูแตร์ ด้วยการลงพื้นที่เขต 18 ของกรุงปารีส ซึ่งเป็นที่ตั้งของบ้านเลขที่ 41 (จริง ๆ แล้วคืออาคารที่พัก) บนถนนออร์นาโน ตามข้อมูลที่ประกาศในหนังสือพิมพ์ได้ให้ไว้ ผู้เล่าเรื่องรู้จักเขต 18 นี้เป็นอย่างดีและมีความทรงจำต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับเขตนี้ อย่างไรก็ตาม บ้านเลขที่ 41 ในประกาศของปี 1941 ที่ได้อ่านพบในปี 1988 ได้เปลี่ยนผู้อยู่อาศัยและลักษณะทางกายภาพไปตามกาลเวลา จนทำให้ผู้เล่าเรื่องไม่สามารถทราบถึงเรื่องราวในอดีตของบ้านเลขที่นี้ได้อย่างชัดเจน ไม่ทราบว่าครอบครัวบรูแตร์นั้นได้มาอาศัยอยู่ที่นี้ได้อย่างไรและเป็นเวลานานแค่ไหน นั้นหมายความว่า การสืบหาข้อมูลของดอรา บรูแตร์ไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับผู้เล่าเรื่องอย่างแน่นอน จนทำให้เขากล่าวว่า “เข่าก้นว่าอย่างน้อยที่สุดแล้ว สถานที่ต่าง ๆ มักจะเก็บรักษาร่องรอยเล็ก ๆ ของคนที่เคยอาศัยอยู่ในสถานที่นั้น ร่องรอยนั้นอาจจะเป็นหลุมลึกหรือเป็นรูปร่างโดดเด่นขึ้นมา ในกรณีของแอร์เนสต์ เซซิล ดอรา ฉันจะพูดว่าเป็นหลุมลึก ฉันรู้สึกถึง

ความว่างเปล่าทุกครั้งที่เราเข้าไปในที่ที่พวกเขาเคยอยู่” (Modiano, 1999, p. 28-29)⁴ สำหรับผู้เล่าเรื่องแล้ว ดอรา บรูแดร์และพ่อแม่ของเธอนั้นเป็น “บุคคลที่ทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้น้อยมาก เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นบุคคลนิรนาม” (Modiano, 1999, p. 28)⁵ ด้วยซ้ำ ถึงกระนั้น เขาก็ไม่เคยละความพยายามในการสืบหา จากคำพูดตอนหนึ่งที่เขาแสดงให้เห็นถึงความหวังของเขาที่ว่า “ต้องใช้เวลาานเพื่อให้สิ่งที่ถูกลบเลือนไปนั้นกลับมาอีกครั้ง ร่องรอยต่าง ๆ ยังคงอยู่ในบันทึกและเราก็ไม่รู้หรือว่าบันทึกเหล่านั้นถูกซ่อนเก็บไว้ที่ไหน ใครที่เก็บรักษาไว้ หรือผู้ที่เก็บรักษาจะยอมให้คุณได้เห็นบันทึกหรือไม่ หรือบางทีพวกเขาอาจจะเคลิ้มไปว่าเคยมีบันทึกเหล่านั้นอยู่ขอเพียงอดทนรอเท่านั้น” (Modiano, 1999, p. 13)⁶

ด้วยความอดทนดังกล่าว ผู้เล่าเรื่องกล่าวว่าเขาใช้เวลาถึง 4 ปี จึงทราบชื่อดอรา บรูแดร์ เกิดวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 1926 และใช้เวลาอีก 2 ปี ถึงได้รู้ว่าเธอเกิดในเขต 12 ของกรุงปารีส (Modiano, 1999, p. 14) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลของดอรา บรูแดร์มากขึ้น ผู้เล่าเรื่องจึงไปขอสำเนาสูติบัตรของเธอ ณ ที่ทำการเขต 12 ของปารีสด้วยตนเอง (Modiano, 1999, p. 15) และเมื่อรู้ว่าเธอเคยเป็นนักเรียนในโรงเรียนประจำแห่งหนึ่งที่ชื่อว่า แซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารี (Saint-Cœur-de-Marie) เขาก็ไปขอทะเบียนประวัติของเธอด้วย (Modiano, 1999, p. 36) นอกจากนี้ เขายังพบทะเบียนประวัติของแอร์เนสต์ บรูแดร์ สมัยที่เป็นทหาร โดยขอสืบค้นข้อมูลจากกระทรวงการทหารผ่านศึก (Ministère des Anciens Combattants) (Modiano, 1999, p. 22) และพบทะเบียนสมรสของเขากับเซซิล (Modiano, 1999, p. 26-27) ผู้เล่าเรื่องยังได้อ่านบันทึกประจำวัน (main courante) ของสถานีตำรวจลิญองกูร์ต์ (Clignancourt) ลงวันที่ 27 ธันวาคม 1941 ซึ่งแอร์เนสต์แจ้งความว่าลูกสาวหายตัวไปก่อนที่จะให้ประกาศตามหาในหนังสือพิมพ์ (Modiano, 1999, p. 75) เขายังสืบค้นจนพบบันทึกประจำวันลงวันที่ 17 เมษายน 1942 ระบุว่าดอรา บรูแดร์ที่หายตัวไปนั้นได้กลับบ้านที่ถนนออร์นาโน (Modiano,

⁴ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “On se dit qu’au moins les lieux gardent une légère empreinte des personnes qui les ont habités. Empreinte : marque en creux ou en relief. Pour Ernest et Cécile, pour Dora, je dirai : en creux. J’ai ressenti une impression d’absence et de vide, chaque fois que je me suis trouvé dans un endroit où ils avaient vécu.”

⁵ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Ce sont des personnes qui laissent peu de traces derrière elles. Presque des anonymes.”

⁶ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Il faut longtemps pour que resurgisse à la lumière ce qui a été effacé. Des traces subsistent dans des registres et l’on ignore où ils sont cachés et quels gardiens veillent sur eux et si ces gardiens consentiront à vous les montrer. Ou peut-être ont-ils oublié tout simplement que ces registres existaient. Il suffit d’un peu de patience.”

1999, p. 87) ก่อนจะได้เห็นระเบียบประวัติของเธออีกฉบับหนึ่ง ซึ่งคราวนี้เธอถูกย้ายจากค่ายกักกัน ดรองซี (Drancy) มายังค่ายกักกันตูแรลส์ (Tourelles) ในวันที่ 19 มิถุนายน 1942 (Modiano, 1999, p. 112-113) นอกจากนี้ ผู้เล่าเรื่องยังได้พบรูปถ่ายของครอบครัวบรูแตร์และบรรยายรูปทั้งหมดในตลับภาพ ได้แก่ รูปถ่ายแอร์เนสต์และเซซิลในวันแต่งงานของพวกเขา รูปแอร์เนสต์ เซซิลและดอรา บรูแตร์ตอนอายุ 2 ปี รูปดอราตอนอายุ 12 ปี รูปดอราและเซซิลซึ่งถ่ายในวันเดียวกันกับรูปก่อนหน้า รูปดอราตอนอายุ 12 ปี ซึ่งถ่ายคู่กับแม่ (Modiano, 1999, p. 31-33) และรูปที่เธอถ่ายกับแม่และยายในปี 1941 หรือไม่กี่ปี 1942 และน่าจะเป็นรูปสุดท้ายของเธอด้วย (Modiano, 1999, p. 90-91)

นอกจากการค้นหาหลักฐานและเอกสารแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น ผู้เล่าเรื่องได้ติดต่อบุคคลต่าง ๆ ที่รู้จักกับดอรา บรูแตร์ หรือที่รู้จักสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเธอ ในตอนแรก เขาส่งจดหมายไปถามผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่เขต 18 เพื่อให้รู้ว่าดอรา บรูแตร์เรียนโรงเรียนใดในช่วงเวลานั้น แต่เขาก็ไม่ได้ข้อมูลอะไรเลย (Modiano, 1999, p. 14) ต่อมา ผู้เล่าเรื่องได้มีโอกาสติดต่อทางโทรศัพท์กับหลานสาวของแอร์เนสต์ หรือเป็นลูกพี่ลูกน้องกับดอรา บรูแตร์ หลานสาวคนนี้ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวบรูแตร์จากความทรงจำของตัวเองเองเป็นหลัก และได้กล่าวว่าก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่ออร์โนโน พวกเขาเคยอยู่ที่ห้องพักแห่งหนึ่งในถนนโปลงโซ (Polonceau) (Modiano, 1999, p. 28) นอกจากนี้ เธอยังให้ข้อมูลอีกว่าดอรา บรูแตร์เป็นเด็กที่ “ชอบต่อต้าน ชอบอิสระ และมีความรักไปเรื่อย” (Modiano, 1999, p. 34)⁷ ผู้เล่าเรื่องยังได้พบผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งรู้จักโรงเรียนประจำแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารีในปี 1942 หรือหลังจากที่ดอรา บรูแตร์ได้หายตัวไปเมื่อปลายปีก่อนหน้า หญิงผู้นี้ได้เข้าเรียนที่นั่นในช่วงเวลาหนึ่งและได้เล่าบรรยากาศของโรงเรียนแห่งนี้ให้ผู้เล่าเรื่องฟังว่าในมุมมองของเธอแล้ว โรงเรียนประจำแห่งนี้เหมือนเป็นสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าเสียมากกว่า (Modiano, 1999, p. 43-44) ผู้เล่าเรื่องจึงพอนึกภาพโรงเรียนนี้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้

อย่างไรก็ตาม การสืบค้นเรื่องราวชีวิตของดอรา บรูแตร์ดูเหมือนว่ายังไม่เสร็จสิ้น เพราะผู้เล่าเรื่องหยุดการสืบหาไว้ถึงตอนที่เธอถูกส่งตัวไปยังค่ายกักกันเอชวิทซ์ (Auschwitz) ในวันที่ 18 กันยายน 1942 พร้อมกับแอร์เนสต์พ่อของเธอเท่านั้น (Modiano, 1999, p. 143) นอกจากนี้ ผู้เล่าเรื่องยังได้ยอมรับในตอนท้ายว่าเขาไม่สามารถสืบทราบได้ว่าในช่วงเวลาที่ดอรา บรูแตร์หายตัวไปนั้นเธอได้ไปทำอะไรมาบ้าง จึงยังคงเป็นปริศนาที่ไม่มีใครล่วงรู้ได้ (Modiano, 1999, p. 144-145) ถึงแม้มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ผลงานของโมติอาโนเรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการและความพยายามของผู้เล่าเรื่องในการสืบค้นเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับดอรา บรูแตร์ตามแบบนวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน

⁷ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] rebelle, indépendante, cavaleuse [...]”

2.2 แนวประวัติศาสตร์

การสืบหาเรื่องราวชีวิตของดอรารวมถึงครอบครัวบรูแนร์ทำให้ผู้เล่าเรื่องค้นพบข้อมูลสำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือในช่วงที่กองทัพนาซีได้ยึดครองกรุงปารีส ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เล่าเรื่องได้นำเสนอไม่ใช่แค่เป็นการให้บริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวบรูแนร์ซึ่งเป็นชาวยิวเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้เล่าเรื่องรู้ว่าดอรา บรูแนร์ไม่ได้กลับเข้าไปที่โรงเรียนประจำในวันที่ 14 ธันวาคม 1941 เขาจึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นกับผู้อ่าน ดังนี้

“ทางการเยอรมันได้ออกคำสั่งประกาศเคอร์ฟิวระหว่างวันที่ 8-14 ธันวาคม [1941] ตั้งแต่หกโมงเย็นเป็นต้นไปเพื่อเป็นมาตรการตอบโต้การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นสองครั้ง หลังจากนั้นมีการจับกุมชาวยิวฝรั่งเศสเจ็ดร้อยคนในวันที่ 12 ธันวาคม ในวันที่ 15 ธันวาคม มีการปรับเงินจำนวนหนึ่งพันล้านฟรังก์จากชาวยิว และเช้าของวันเดียวกันนั้น ตัวประกันเจ็ดสิบคนถูกประหารชีวิตที่เขาวาเลเรียง วันที่ 10 ธันวาคม ผู้บังคับการตำรวจออกคำสั่งให้ชาวยิวเชื้อสายฝรั่งเศสและเชื้อสายต่างชาติในเขตแม่น้ำแซนเข้ารับ ‘การตรวจตามระยะเวลาที่กำหนด’ ด้วยการแสดงบัตรประจำตัวที่มีตราประทับว่า ‘ยิว’ การเปลี่ยนแปลงที่พักอาศัยจะต้องแจ้งสถานีตำรวจภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง และห้ามเดินทางออกนอกแคว้นแม่น้ำแซนนับแต่นั้นเป็นต้นไป” (Modiano, 1999, p. 55)⁸

ผู้เล่าเรื่องยังได้พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการสืบหาประวัติของดอราและครอบครัวบรูแนร์ อย่างเช่น ผู้เล่าเรื่องอ้างถึงจดหมายเวียนลงวันที่ 6 มิถุนายน 1942 ของกองบังคับการตำรวจศาล (Direction de la Police Judiciaire) และกองบังคับการตำรวจเทศกิจ (Direction de la Police Municipale) ที่แจ้งว่าให้จับกุมชาวยิวทุกคนที่ฝ่าฝืนกฎ

⁸ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Les Allemands décrétèrent, du 8 au 14 décembre [1941], le couvre-feu à partir de six heures du soir en représailles à deux attentats. Puis il y eut la rafle de sept cents juifs français le 12 décembre ; le 15 décembre, l'amende d'un milliard de francs imposés aux juifs. Et le matin du même jour, les soixante-dix otages fusillés au mont Valérien. Le 10 décembre, une ordonnance du préfet de police invitait les juifs français et étrangers de la Seine à se soumettre à un ‘contrôle périodique’ en présentant leur carte d'identité avec le cachet ‘juif’ ou ‘juive’. Leur changement de domicile devait être déclaré au commissariat dans les vingt-quatre heures ; et il leur était désormais interdit de se déplacer hors du département de la Seine.”

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสมมติฐานที่ว่าดอรา บรูแดร์น่าจะถูกจับตัวไปเพราะไม่ได้ขึ้นทะเบียนขาวยิวตามที่เคยมีประกาศไปก่อนหน้านี้ (Modiano, 1999, p. 102-104) รวมถึงคำสั่งส่งตัวพิเศษ (ordres d'envois spéciaux et individuels) ที่แสดงให้เห็นว่ามีวัยรุ่นหลายร้อยคนถูกจับตัวไปในช่วงนั้น และทำให้ผู้เล่าเรื่องเชื่อว่าดอรา บรูแดร์ก็น่าจะถูกจับตัวไปด้วยเช่นกัน (Modiano, 1999, p. 104) และเมื่อเธอได้ถูกทางการจับตัวและส่งไปอยู่ที่ค่ายกักกันตูแรลส์แล้วผู้เล่าเรื่องจึงได้ถือโอกาสให้ข้อมูลการใช้ชีวิตของนักโทษในค่ายกักกันแห่งนี้ จากตัวบทที่ว่า

“ที่ค่ายตูแรลส์ เมื่อตอนที่ดอรา บรูแดร์เป็นนักโทษที่นี่ เราสามารถรับพัสดุ และพบญาติได้ทุกวันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์ และเข้าพิธีมิสซาทุกวันอังคาร เจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกตัวตอนแปดโมงเช้า นักโทษยืนตรงทำซิดที่ปลายเตียง ตอนกินอาหารในโรงอาหาร เราได้กินแต่ผักกะหล่ำ เดินเล่นในลานค่ายทหาร อาหารเย็นตอนหกโมงเย็น มีการเรียกตัวอีกครั้ง อาบน้ำทุก ๆ สิบห้าวัน ซึ่งต้องไปกันทีละคู่พร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีสัญญาณนกหวีด รอคำสั่ง สำหรับการเยี่ยมของญาตินั้น ต้องเขียนจดหมายถึงผู้บัญชาการเรือนจำและเราก็ไม่รู้ว่าเขาจะอนุญาตหรือไม่” (Modiano, 1999, p. 139)⁹

แม้ว่าผู้เล่าเรื่องไม่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรว่าดอรา บรูแดร์มีชีวิตแบบนี้เหมือนกับผู้ที่ถูกกักกันในค่ายตูแรลส์ แต่ข้อมูลดังกล่าวนั้นก็ทำให้เขาและผู้อ่านสามารถจินตนาการได้ว่าเด็กหญิงผู้นี้จะตกอยู่ในสภาพที่ไม่ต่างกัน

⁹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Aux Tourelles, quand Dora y était prisonnière, on pouvait recevoir des colis, et aussi des visites le jeudi et le dimanche. Et assister à la messe, le mardi. Les gendarmes faisaient l'appel à huit heures du matin. Les détenues se tenaient au garde-à-vous, au pied de leur lit. Au déjeuner, dans le réfectoire, on ne mangeait que des choux. La promenade dans la cour de la caserne. Le souper à six heures du soir. De nouveau l'appel. Tous les quinze jours, les douches, où l'on allait deux par deux, accompagnées par les gendarmes. Coups de sifflet. Attente. Pour les visites, il fallait écrire une lettre au directeur de la prison et l'on ne savait pas s'il donnerait son autorisation.”

การเล่าประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2 และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ในค่ายกักกันเป็นที่นิยมในวรรณกรรมฝรั่งเศสช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา¹⁰ โดมินิก วียาร์ดและบรูโน แวร์ชีเยร์ (Dominique Viart and Bruno Vercier) ได้กล่าวถึง “วรรณกรรมค่ายกักกัน” (“littérature des camps”) ที่นักเขียนปรารถนา “ให้การ” เรื่องราวหรือประสบการณ์จริงในค่ายกักกัน โดมินิก วียาร์ดและบรูโน แวร์ชีเยร์วิเคราะห์วรรณกรรมดังกล่าวออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ เรื่องเล่าของผู้รอดชีวิตจากสงครามหรือการกักกันของกองทัพนาซี เรื่องเล่าที่ถูกละเลยของผู้ที่ถูกกักกันเป็นผู้เล่าแทนแม้ว่าไม่ได้เผชิญสงครามด้วยตัวเอง และเรื่องเล่าบันทึกคดีที่ไม่ได้ตั้งใจ “ให้การ” อะไร แต่มีการแทรกความทรงจำที่เกี่ยวข้องกับสงครามในบางช่วงบางตอน (Viart and Vercier, 2008, p. 175-176) แม้ว่า *ดอรา บรูแดร์* สะท้อนบรรยากาศในค่ายกักกันจากตัวอย่างข้างต้น แต่ผลงานเรื่องนี้ก็ไม่สอดคล้องกับลักษณะใด ๆ ของโดมินิก วียาร์ดและบรูโน แวร์ชีเยร์ เพราะข้อมูลทั้งหมดได้มาจากการพยายามสืบค้นของผู้เล่าเรื่อง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือ ผู้เล่าเรื่องพยายาม “ให้การ” ทางประวัติศาสตร์ด้วยการให้ข้อมูลทั้งหมดจากสืบค้นในตัวบทเรื่องเล่า

นอกจากนี้ ในขณะที่กำลังให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผู้เล่าเรื่องดึงผู้อ่านเข้ามาในตัวบทเรื่องเล่าและกระตุ้นให้มีอารมณ์หรือความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ในการนี้ เขาใช้สรรพนามบุรุษที่สอง “vous” (แปลว่า “คุณ”) กับผู้อ่าน ราวกับว่าเขากำลังสื่อสารกับผู้อ่านโดยตรง ลักษณะดังกล่าวเห็นได้ชัดเจนในตอนที่คุณเล่าเรื่องตั้งข้อสงสัยว่าเชซิล บรูแดร์ได้รับจดหมายเรียกตัวและถูกกักตัวเป็นเวลา 13 วัน ในช่วงเดือนธันวาคม 1940 เหมือนกับผู้หญิงสัญชาติเยอรมันและออสเตรียหรือไม่ จากนั้น เขากล่าวว่า “พวกเขาจัดคุณอยู่ในประเภทแปลก ๆ ที่คุณไม่เคยได้ยินมาก่อนและไม่สอดคล้องกับสิ่งที่คุณเป็นจริง ๆ พวกเขาเรียกตัวคุณ กักกันคุณ คุณอยากจะรู้มากกว่าทำไม” (Modiano, 1999, p. 37-38)¹¹ ทันใดนั้น ผู้อ่านเหมือนถูกดึงเข้าไปอยู่ในจิตใจของเชซิล บรูแดร์ และอาจจะตั้งคำถามในลักษณะเดียวกัน

การกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับเรื่องราวของดอรา บรูแดร์และครอบครัวของเธอเท่านั้น แต่ยังปรากฏผ่านเอกสารหลักฐานที่ผู้เล่าเรื่องได้แทรกไว้ในตัวบท ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องเผชิญชะตากรรมแบบเดียวกับครอบครัวบรูแดร์

¹⁰ อย่างเช่น ผลงานเรื่อง *La Mort est mon métier* (1952) ของโรแบร์ต แมร์ล (Robert Merle) เรื่อง *W ou le souvenir d'enfance* (1975) ของจอร์จส์ เปเรก (Georges Perec) เรื่อง *Les Bienveillantes* (2006) ของโจนาตอง ลิตเทล (Jonathan Littell) เรื่อง *Le Rapport de Brodeck* (2007) ของฟิลิป โกลเดล (Philippe Claudel) เรื่อง *Les Enfants de la liberté* (2007) ของมาร์ก เลวี (Marc Lévy) เป็นต้น

¹¹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “On vous classe dans des catégories bizarres dont vous n'avez jamais entendu parler et qui ne correspondent pas à ce que vous êtes réellement. On vous convoque. On vous interne. Vous aimeriez bien comprendre pourquoi.”

เช่น รายงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจลงวันที่ 1 กันยายน 1942 ซึ่งให้รายละเอียดของสถานการณ์การจับกุมหญิงชาวยิวคนหนึ่งชื่อว่า หลุยส์ จาคอบสัน (Louise Jacobson) ด้วยสาเหตุเพราะ “พวกเรารู้สึกเห็นว่าเธอไม่ได้มีสัญลักษณ์ของชาวยิวตามที่คำสั่งของการเยอรมันได้กำหนดไว้” (Modiano, 1999, p. 105)¹² จดหมายของตำรวจเกสตาโป (Gestapo) สายลับของกองทัพนาวีที่เล่าถึงการจับกุมอานเนต แซลมาน (Annette Zelman) ที่จะแต่งงานกับชายชาวฝรั่งเศสท่ามกลางการคัดค้านของพ่อแม่ฝ่ายชาย โดยมีข้อความสำคัญว่า “ฉันจึงได้สั่งให้จับกุมแซลมาน หญิงชาวยิว และให้ขังตัวไว้ที่ค่ายทหารตูแรลส์” (Modiano, 1999, p. 118-119)¹³ จดหมายของบุคคลต่าง ๆ ที่เขียนถึงผู้กำกับสถานีตำรวจเพื่อขอให้ปล่อยญาติพี่น้องที่ถูกจับตัว เช่น “ดิฉันขอความกรุณาจากท่านในการปล่อยตัวมิกาแอล รูแบง หลานชายของดิฉันอายุ 3 ขวบ สัญชาติฝรั่งเศส เกิดจากแม่ชาวฝรั่งเศส ได้ถูกกักตัวที่ตรองซีพร้อมกับแม่ของเขา” (Modiano, 1999, p. 85)¹⁴ และรายงานทางราชการซึ่งเขียนโดยเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเรื่องการตรวจค้นชาวยิวในค่ายกักกันปีตีวีเยร์ (Pithiviers) ตามข้อมูลที่ว่า “ผู้ถูกกักกันเดินเรียงแถวมาข้างหน้ากลุ่มคนที่ดำเนินการตรวจค้นอย่างละเอียดและหยาบคาย พวกเขาโดนทุบตีบ่อยมาก ต้องถอดกางเกงออกและโดนเตะท่ามกลางเสียงบริภาษ [...] กระเป๋าด้านในและด้านนอกถูกฉีกอย่างรุนแรงโดยอ้างว่าเพื่อตรวจค้น ฉันจะไม่ขอพูดถึงการตรวจค้นผู้หญิงที่ถูกดำเนินการตรวจค้นตามจุดซ่อนเร้นของร่างกาย” (Modiano, 1999, p. 66)¹⁵ โมดิอาโนยังได้อ้างอิงรายงานนี้ในเชิงอรรถท้ายหน้า (Modiano, 1999, p. 67) ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการนำข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเขียนหนังสือเล่มนี้

¹² แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] nous avons remarqué qu'elle ne portait pas l'insigne propre aux juifs ainsi qu'il est prescrit par une ordonnance allemande.”

¹³ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “J'ai [...] ordonné [...] l'arrestation de la juive Zelman et son internement dans le camp de la caserne des Tourelles”.

¹⁴ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Je sollicite de votre bienveillance la libération de mon petit-fils Michaël Rubin, 3 ans, français, de mère française, interné à Drancy avec sa mère”.

¹⁵ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Les internes défilaient [...] devant le groupe qui procédait à la fouille minutieuse et injurieuse. Très souvent battus, ils devaient quitter leur pantalon et recevaient de grands coups de pied avec des réflexions [...]. Les poches intérieures et extérieures étaient souvent déchirées brutalement sous prétexte d'activer la fouille. Je ne parlerai pas de la fouille des femmes effectuées en des endroits intimes.”

2.3 แนวชีวประวัติ

เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้เล่าเรื่องต้องการสืบหาเรื่องราวชีวิตของดอรา บรูแนร์หลังจากที่อ่านพบประกาศตามหาในหนังสือพิมพ์ การหายตัวไปของเธอในเดือนธันวาคม 1941 (Modiano, 1999, p. 7) คือสิ่งแรกที่เขารับรู้เกี่ยวกับเด็กหญิงคนนี้ หลังจากนั้น ผู้เล่าเรื่องได้ขอสำเนาสูติบัตร และทราบว่าเธอเกิดวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 1926 (Modiano, 1999, pp. 18-19) และเมื่อได้ข้อมูลจากระเบียนประวัติจากโรงเรียนประจำแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารี เขาจึงได้รู้ว่าเธอศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 1940 ถึงวันที่ 14 ธันวาคม 1941 (Modiano, 1999, p. 36) ก่อนจะหายตัวไปช่วงปลายปี 1941 ตามที่เห็นในประกาศ ต่อมาดอรา บรูแนร์ถูกพบตัวและส่งกลับบ้านที่ถนนออร์นาโน ตามบันทึกประจำวันลงวันที่ 17 เมษายน 1942 ของสถานีตำรวจกลีญองกูร์ (Modiano, 1999, p. 87) จากนั้น เธอได้หนีออกจากบ้านอีกครั้งหนึ่ง (Modiano, 1999, p. 102) จนถูกจับตัวในวันที่ 15 มิถุนายน 1942 และถูกส่งตัวไปที่ค่ายตูแรลส์ในวันที่ 19 มิถุนายน 1942 (Modiano, 1999, p. 111) เธอถูกส่งตัวต่อไปยังค่ายดรองซีในวันที่ 13 สิงหาคม 1942 (Modiano, 1999, pp. 112-113) และได้พบกับพ่อของเธอที่นั่น (Modiano, 1999, p. 142) ในวันที่ 18 กันยายน 1942 ทั้งสองพ่อลูกได้ถูกส่งตัวไปค่ายเออร์วิทซ์ (Modiano, 1999, p. 143)

จากหมายเลขหน้าในวงเล็บข้างต้น จะเห็นได้ว่าชีวประวัติของดอรา บรูแนร์ไม่ได้นำเสนอทั้งหมดครั้งเดียวอย่างต่อเนื่อง แต่กลับเพิ่มเติมขึ้นทีละเล็กทีละน้อยโดยขึ้นอยู่กับข้อมูลหรือหลักฐานที่ผู้เล่าเรื่องค้นพบหรือได้รับมา อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านสามารถสรุปเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเธอ ตามลำดับเวลาได้ดังนี้

25 กุมภาพันธ์ 1926	ดอรา บรูแนร์เกิดที่เขต 12 กรุงปารีส
9 พฤษภาคม 1940	เข้าเรียนที่โรงเรียนแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารี
14 ธันวาคม 1941	หายตัวไป
17 เมษายน 1942	เจ้าหน้าที่พบตัวและส่งเธอกลับบ้าน
15 มิถุนายน 1942	ได้ถูกจับอีกครั้ง (หมายความว่าเธอได้หนีออกจากบ้านเป็นครั้งที่ 2)
19 มิถุนายน 1942	ถูกส่งตัวไปยังค่ายตูแรลส์
13 สิงหาคม 1942	ถูกส่งตัวไปยังค่ายดรองซี
18 กันยายน 1942	เดินทางออกจากค่ายดรองซีเพื่อไปค่ายเออร์วิทซ์

การสืบหาเรื่องราวชีวิตของดอรา บรูแดร์ทำให้ผู้เล่าเรื่องต้องค้นหาข้อมูลของ แอร์เนสต์และเซซิล บรูแดร์ พ่อและแม่ของเธอด้วย หากพิจารณาการขึ้นบทใหม่ของ หน้ากระดาษในหนังสือเล่มนี้แล้ว เราจะเห็นได้ว่าผู้เล่าเรื่องนำเสนอชีวิตของแอร์เนสต์ในบทที่ 4 หน้า 21-25 และเซซิลในบทที่ 5 หน้า 26-30 โดยในบทที่ 4 ผู้เล่าเรื่องขึ้นต้นว่า “แอร์เนสต์ บรูแดร์ เกิดที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 1899” (Modiano, 1999, p. 21) ก่อนที่จะกล่าวถึงบันทึกเกี่ยวกับแอร์เนสต์อีกอันหนึ่งที่เขาได้มาจากกระทรวงการทหาร ผ่านศึก ผู้เล่าเรื่องนำเสนอชีวประวัติแอร์เนสต์ในลักษณะเดียวกับดอรา บรูแดร์ กล่าวคือไม่ปะติดปะต่อเป็นเนื้อเดียวกัน นอกจากนี้ ยังค่อย ๆ เปิดเผยข้อมูลของแอร์เนสต์ในบทอื่น ๆ ด้วย เช่น ในบทที่ 10 เขาเพียงกล่าวว่าแอร์เนสต์นั้นเป็นคนขีว (Modiano, 1999, p. 48) ทั้ง ๆ ที่เป็นข้อมูลในบันทึกฉบับเดิมที่ได้จากกระทรวงการทหารผ่านศึก และในบทที่ 16 เขาเปิดเผยรายละเอียดของบันทึกนี้มากขึ้นและทำให้ผู้อ่านได้ข้อมูลใหม่ว่าแอร์เนสต์ป่วยเป็นวัณโรคปอด ด้วย (Modiano, 1999, p. 81) ด้วยเหตุนี้ ผู้อ่านจำเป็นต้องนำข้อมูลที่กระจัดกระจายมา ประกอบกันจึงจะรู้ว่าแอร์เนสต์เคยเป็นทหารชั้นที่ 2 ในกองทัพฝรั่งเศส (Modiano, 1999, p. 23) และได้รับบาดเจ็บจากสงคราม (Modiano, 1999, p. 25) เขาเดินทางมาปารีสเมื่ออายุ 25 ปี (Modiano, 1999, p. 25) และแต่งงานกับเซซิล บัวร์เดจ (Burdej; นามสกุลเดิม) ในปี 1924 (Modiano, 1999, p. 26) เขาอาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 17 ถนนบาเชอเลต์ (Bachelet) จากนั้นย้ายมาถนนโบลงโซและถนนออร์นาโนตามลำดับ (Modiano, 1999, p. 27) แอร์เนสต์ถูกจับและส่งตัวไปยังค่ายตรองซีในวันที่ 19 มีนาคม 1942 (Modiano, 1999, p. 81) ก่อนจะถูกส่งตัวไปค่าย เอาชวิทซ์พร้อมลูกสาวของเขาในวันที่ 18 กันยายน 1942

ส่วนแม่ของดอรา บรูแดร์ ผู้เล่าเรื่องนำเสนอประวัติดังนี้ เซซิล บัวร์เดจเกิดที่กรุง บูดาเปสต์ ประเทศฮังการี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 1907 (Modiano, 1999, p. 18) เดินทางมา ปารีสพร้อมกับพ่อแม่ของเธอในปี 1923 (Modiano, 1999, p. 27) แต่งงานกับแอร์เนสต์ตอนอายุ 16 ปี เคยเป็นลูกจ้างในโรงงานแห่งหนึ่งแถวถนนรูสโซ (Rousseau) (Modiano, 1999, p. 31) เซซิลถูกจับตัววันที่ 16 กรกฎาคม 1942 และได้รับการปล่อยตัวต่อมาเนื่องจากมีสัญชาติ ฮังการี (Modiano, 1999, p. 143-144) อย่างไรก็ตาม เธอได้ถูกจับตัวอีกครั้งและส่งตัวไปค่าย ตรองซีในวันที่ 9 มกราคม 1943 ก่อนที่จะถูกส่งตัวไปยังค่ายเอาชวิทซ์ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 1943 หรือ 5 เดือน หลังลูกสาวและสามีของเธอ (Modiano, 1999, p. 144) การอ้างอิง หมายเลขหน้าทำให้เราเห็นได้ว่าชีวประวัติของเซซิลถูกนำเสนอในสองช่วง คือในตอนต้นและ ตอนท้ายของหนังสือเล่มนี้ จึงเรียกได้ว่าไม่ต่อเนื่องอีกเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้เล่าเรื่องยังได้แทรกชีวประวัติบุคคลอื่น ๆ แบบสั้น ๆ เช่น ครูใหญ่ โรงเรียนประจำแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารีในสมัยนั้น (Modiano, 1999, p. 42-43) นักโทษหญิงใน

ค่ายตูแรลส์จำนวน 6 คน ได้แก่ โกลแดต บล็อก (Claudette Bloch) โจแซต เดอลิมาล (Josette Delimal) ตามารา อีสแซร์ลิส (Tamara Isserlis) อิดา เลวีน (Ida Levine) เฮนา (Hena) และอานแนต แซลมานที่ถูกจับกุมเพราะจะแต่งงานกับชายชาวฝรั่งเศส (Modiano, 1999, p. 116-118) รวมถึงนักเขียนในช่วงเวลานั้นอีก 3 คน คือ ฟรีโด ล็องป์ (Friedo Lampe) เฟลิกซ์ อาร์ตโลบ (Felix Hartlaub) โรฌอร์ ฌีแบร์ต เลอโกงต์ (Roger Gilbert-Lecomte) (Modiano, 1999, p. 92-98)

2.4 แนวอัตชีวประวัติ

ในระหว่างที่กำลังสืบหาเรื่องราวของดอราและครอบครัวบรูแดร์ และนำเสนอชีวิตของพวกเขาไปตามข้อมูลที่ได้รับมานั้น ผู้เล่าเรื่องก็ค่อย ๆ เปิดเผยตัวตนของเขาเองด้วยเช่นกัน จนผู้อ่านที่ติดตามผลงานของโมดิอาโนมาโดยตลอดหรือรู้จักชีวประวัติของเขาสามารถรู้ได้ว่าผู้เล่าเรื่องคือโมดิอาโนนั่นเอง ความชัดเจนดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อตอนที่ผู้เล่าเรื่องกล่าวว่า “ขณะเขียนหนังสือเล่มนี้ ฉันได้ติดต่อใครหลาย ๆ คน” (Modiano, 1999, p. 42)¹⁶ คำว่า “หนังสือเล่มนี้” ไม่สามารถหมายถึงหนังสือเล่มอื่นใดได้นอกจาก *ดอรา บรูแดร์* ของโมดิอาโน และในหน้า 50 ของหนังสือเล่มนี้ ผู้เล่าเรื่องยังกล่าวอีกว่า “ฉันได้เขียนหน้ากระดาษเหล่านี้ในเดือนพฤศจิกายน 1996” (Modiano, 1999, p. 50)¹⁷ ปี ค.ศ. ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนนั้นยังทำให้เห็นถึงช่วงเวลาที่โมดิอาโนกำลังเขียนหนังสือเล่มนี้ก่อนที่จะได้รับการตีพิมพ์ในปีต่อมา โมดิอาโนได้กล่าวถึงช่วงเวลาที่กำลังเขียนหนังสือเล่มนี้อีกครั้งในหน้า 92 โดยผ่านคำพูดของผู้เล่าเรื่องที่ว่า “ในระหว่างที่ฉันเขียนประโยคเหล่านี้ ฉันนึกถึงเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกันสองสามคนขึ้นมาทันที” (Modiano, 1999, p. 92)¹⁸

ผู้เล่าเรื่องยังได้กล่าวถึงผลงานเรื่องอื่น ๆ ของเขาในระหว่างการสืบหาประวัติของดอรา บรูแดร์ อย่างเช่น ในตอนที่เขาเล่าว่าเขาได้นำหนังสือเล่มแรกของเขาที่ชื่อว่า *La Place de l'Étoile* ไปให้คุณหมอแฟร์ดิแยร์ (Ferdrière) จำนวนหนึ่งเล่ม (Modiano, 1999, p. 100) และตอนที่เขากล่าวว่า “ฉันเคยคิดว่าฉันคงไม่สามารถพบร่องรอยของดอรา บรูแดร์ได้ แม้แต่น้อย ดังนั้น ความว่างเปล่าที่ฉันรู้สึกได้นั้นผลักดันให้ฉันเขียนนวนิยายเรื่องหนึ่งชื่อ *Voyage*

¹⁶ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “En écrivant ce livre, je lance des appels [...]”.

¹⁷ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “J’ai écrit ces pages en novembre 1996”.

¹⁸ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Pendant que j’écris ces lignes, je pense brusquement à quelques-uns de ceux qui faisaient le même métier que moi.”

de nocces" (Modiano, 1999, p. 53)¹⁹ ทั้งนี้ ชื่อหนังสือทั้งสองเล่มคือผลงานของมอดิอาโน ผู้เล่าเรื่องยังได้เน้นถึงความปรารถนาที่จะเขียนเล่าชีวิตของดอรา บรูเดอร์ที่เขาได้ดัดแปลงไปเป็นตัวละครหลักในนวนิยายเรื่อง *Voyage de nocces* ที่ว่า "ในนวนิยายที่ฉันเขียน ซึ่งแทบไม่รู้อะไรเกี่ยวกับดอรา บรูเดอร์เลย แต่เพื่อให้อารมณ์ของเธอยังคงครอบงำจิตใจของฉันอยู่ต่อไป เด็กสาวรุ่นราวคราวเดียวกับเธอที่ฉันตั้งชื่อให้ว่าอิงกริด ได้หลบหนีเข้าไปในเขตปกครองเสรีกับเพื่อนคนหนึ่ง" (Modiano, 1999, p. 74)²⁰

นอกจากนี้ อายุ ปีเกิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เล่าเรื่องล้วนสอดคล้องกับข้อมูลส่วนตัวของมอดิอาโน ตอนที่ผู้เล่าเรื่องนึกถึงความทรงจำที่กรุงเวียนนาที่เขาเคยใช้ชีวิตช่วงหนึ่งในปี 1965 ตอนอายุ 20 ปี (Modiano, 1999, p. 21) ปี ค.ศ. ที่ระบุนั้นทำให้ผู้อ่านคิดห้กลับแล้วทราบว่าผู้เล่าเรื่องเกิดในปี 1945 ต่อมา ผู้เล่าเรื่องยืนยันปีเกิดของเขาจากตัวบทที่ว่า "เพื่อนจำนวนมากที่ฉันไม่รู้จักได้หายไปในปี 1945 ปีที่ฉันเกิด" (Modiano, 1999, p. 98)²¹ ทั้งปีเกิดและปีที่เคยอยู่ที่เวียนนาของผู้เล่าเรื่องนั้นตรงกับปีเกิดและปีที่เคยอยู่ที่เวียนนาของ มอดิอาโน ซึ่งเป็นไปตามที่เดอนีส คอสนาร์ด (Denis Cosnard) ผู้ดูแลบล็อก (Blog) ที่ชื่อว่า "Le Réseau Modiano" ("เครือข่ายมอดิอาโน") ได้ให้ข้อมูลไว้²² เมื่อพิจารณาไปถึงเรื่องราวของพ่อและแม่ของผู้เล่าเรื่อง โดยเฉพาะข้อมูลที่ว่าพ่อและแม่ของเขาแยกทางกันแต่ยังคงอาศัยอยู่ในตึกเดียวกัน (Modiano, 1999, p. 68) และแม่ที่เป็นนักแสดง (Modiano, 1999, p. 65) นั้น เรายังพบอีกว่าตรงกับข้อมูลชีวประวัติของอัลแบร์ต มอดิอาโน (Albert Modiano) และหลุยซา กอลเพน (Luisa Colpeyn) พ่อและแม่ของมอดิอาโนที่คอสนาร์ดได้ให้ไว้ในบล็อกดังกล่าวด้วยเช่นกัน²³

¹⁹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: "Il me semblait que je ne parviendrais jamais à retrouver la moindre trace de Dora Bruder. Alors le manque que j'éprouvais m'a poussé à l'écriture d'un roman, *Voyage de nocces* [...]"

²⁰ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: "Dans le roman que j'ai écrit, sans presque rien savoir de Dora Bruder, mais pour que sa pensée continue à m'occuper l'esprit, la jeune fille de son âge que j'avais appelée Ingrid se réfugie avec un ami en zone libre."

²¹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: "Beaucoup d'amis que je n'ai pas connus ont disparu en 1945, l'année de ma naissance."

²² สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562 จาก <http://lereseaumodiano.blogspot.com/p/reperes-biographiques.html>

²³ สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562 จาก <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2011/11/albert-modiano-le-pere-de-patrick.html> และจาก <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2011/11/luisa-colpeyn-comedienne-et-mere-de.html>

ตามหลักทฤษฎีของฟิลิปป์ เลอเจน (Philippe Lejeune) แล้ว ข้อเขียนที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นอัตชีวประวัตินั้นจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่เหมือนกันหรือเป็นบุคคลเดียวกันระหว่างผู้เล่าเรื่อง ตัวละครและผู้แต่ง (Lejeune, 1975, p. 15) จากการวิเคราะห์ข้างต้นที่พบว่าผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นตัวละครที่สืบหาเรื่องราวของดอรา บรูแดร์นั้นคือผู้แต่งหรือโมติอาโน รวมถึงพ่อแม่ของผู้เล่าเรื่องก็คือพ่อแม่ของโมติอาโน เราจึงกล่าวได้ว่าโมติอาโนใช้ลักษณะทางอัตชีวประวัติผสมไปกับองค์ประกอบประเภทอื่น ๆ ในผลงานเรื่องนี้

3. การผสมระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องแต่ง

จากการผสมประเภทรณกรรมไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรื่องแนวสืบสวน การอ้างอิงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 การนำเสนอชีวประวัติของตัวละครและการสอดแทรกเรื่องราวชีวิตของผู้แต่งเองตามหลักของอัตชีวประวัตินั้น ผลงานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงการผสมระหว่างเรื่องจริงและเรื่องแต่งได้เป็นอย่างดี สำหรับเรื่องจริง ผู้เขียนบทความพบว่าดอรา บรูแดร์และพ่อแม่ของเขามีตัวตนอยู่จริงในประวัติศาสตร์ รวมถึงการสืบหาข้อมูลของเธอโดยผู้เล่าเรื่องก็เกิดขึ้นจริงและพิสูจน์ให้เห็นถึงความเป็นบุคคลเดียวกันระหว่างผู้เล่าเรื่องและผู้แต่งด้วย สำหรับเรื่องแต่งนั้น ผู้เขียนบทความวิเคราะห์ได้ว่าแม้ว่าผู้เล่าเรื่องพยายามอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ของดอรา บรูแดร์โดยอ้างอิงจากเอกสารหลักฐานหรือบุคคลอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูล แต่ก็เพียงการตั้งสมมติฐานของผู้เล่าเรื่องเพียงคนเดียวเท่านั้น ในบางช่วงบางตอน ผู้เล่าเรื่องใช้จินตนาการของตัวเอง ซึ่งดูไม่ต่างอะไรกับลักษณะของนวนิยาย นอกจากนี้ ความทรงจำที่กลับมาซ้ำ ๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกัน ก็อาจมีความคลาดเคลื่อนและซ้อนทับกันไปมาจนไม่รู้ว่าการทรงจำใดถูกต้องตามเวลาและสถานที่ ความทรงจำที่ดูเหมือนว่าจะเน้นย้ำการมีตัวตนของผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นคนเดียวกันกับผู้แต่งตามทฤษฎีอัตชีวประวัติ แต่ก็อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นความทรงจำที่แท้จริงหรือไม่ ได้เกิดขึ้นจริงในชีวิตของโมติอาโนหรือไม่

3.1 เรื่องจริง

ในประเด็นนี้ ผู้เขียนบทความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลนอกตัวบทเพื่อแสดงให้เห็นว่าผลงานเรื่องนี้อยู่ต้นไปจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลในเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นดอราและครอบครัวบรูแดร์ รวมไปถึงผู้เล่าเรื่องหรือผู้ที่ดำเนินการสืบสวน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ดอรา บรูแดร์ มีตัวตนจริง

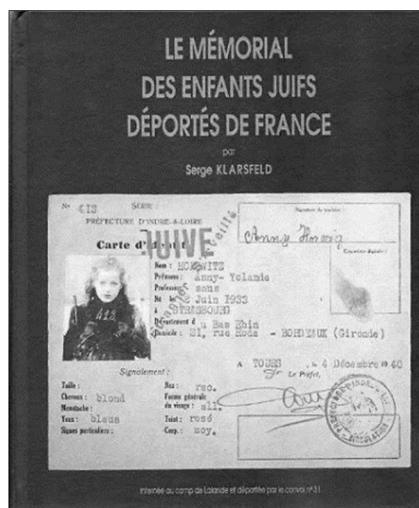
หลังจากตีพิมพ์ผลงานเรื่องนี้ไปแล้วหนึ่งเดือน โมติอาโนได้มีโอกาสให้สัมภาษณ์กับสำนักพิมพ์กาลิมาร์ต เขาเล่าว่าได้อ่านพบประกาศตามหาดอรา บรูแดร์ในหนังสือพิมพ์ของวันนั้นจริง โดยกล่าวว่า

“ในขณะที่กำลังค้นหนังสือพิมพ์เก่าในเดือนธันวาคม 1988 ผมก็ได้พบประกาศตามหาดอรา บรูแดร์ในฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1941 ของ*ปารีส-ซัวร์* ประกาศตามหาอันนี้ทำให้ผมรู้สึกปั่นป่วนมาก ผมจินตนาการถึงพ่อแม่คู่นี้ที่ไม่พบร่อยรอยของลูกสาวตัวเองในวันสุดท้ายของปี ผมเห็นภาพสถานที่ที่พวกเขาพักอาศัยอย่างชัดเจน ผมรู้จักย่านนั้น โรงหนังออร์นาโน เลขที่ 43 อยู่ข้าง ๆ กับเลขที่ 41 บนถนนออร์นาโน สถานีรถไฟใต้ดินแซ็งปลง ผมรู้สึกสังหรณ์ใจ ผมไปเปิดหนังสือ *Mémorial de la déportation des Juifs de France* ซึ่งแซร์จ คลาร์สเฟลด์ได้ตีพิมพ์ในปี 1978 ผมพบชื่อดอรา บรูแดร์ในบัญชีรายชื่อของขบวนรถไฟหมายเลข 34 ของวันที่ 18 กันยายน 1942 เดินทางจากตรองซีไปยังเออร์วิทซ์ ไม่มีวันเดือนปีเกิดและสถานที่เกิดระบุไว้ด้านตรงข้ามกับชื่อนี้เหมือนกับชื่อของคนอื่น ๆ ที่อยู่ในบัญชีเดียวกัน ชื่อต่อมาคือแอร์เนสต์ บรูแดร์ เกิดวันที่ 21 พฤษภาคม 1899 ที่กรุงเวียนนา ไรส์ชชาติ ผมพบชื่อเซซิล บรูแดร์ในบัญชีรายชื่อของขบวนรถไฟของวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 1943 สิ่งที่ทำให้ผมสนใจก็คือการหายตัวไปของดอรา บรูแดร์ต่อเนื่องถึงสองครั้ง ครั้งที่ได้แจ้งไว้ประกาศตามหา และอีกครั้งในเก้าเดือนต่อมา พ่อแม่คู่นี้ ลูกสาวคนนี้ต่างหายกันไปทีละคน ๆ”²⁴

²⁴ สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2562 จาก <http://www.gallimard.fr/Media/Gallimard/Entretien-ecrit/Entretien-Patrick-Modiano-Dora-Bruder>; แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “En consultant de vieux journaux, en décembre 1988, je suis tombé, dans le numéro du 31 décembre 1941 de *Paris Soir*, sur l’avis de recherche de Dora Bruder. Cet avis de recherche m’a profondément troublé. J’imaginai ces parents ayant perdu la trace de leur fille le dernier jour de l’année. Et je voyais bien l’endroit où ils habitaient, je connaissais le quartier : le cinéma Ornano 43, à côté du 41 boulevard Ornano. La station de métro Simplon. J’ai eu un pressentiment. J’ai consulté le *Mémorial de la déportation des Juifs de France* que Serge Klarsfeld a publié en 1978. J’ai retrouvé le nom Dora Bruder, dans la liste des noms du convoi n°34, du 18 septembre 1942, parti de Drancy pour Auschwitz. Pas de date ni de lieu de naissance, en face de ce nom, comme pour les autres noms qui figuraient dans cette liste. Le nom suivant était Bruder, Ernest, 21.05.99. Vienne. Apatride. J’ai retrouvé le nom Bruder, Cécile, dans la liste du convoi du 11 février 1943. Ce qui m’a bouleversé, ce sont ces deux disparitions successives de Dora Bruder : celle annoncée dans l’avis de recherche, et la dernière, neuf mois plus tard. Et ces parents et cette fille qui tombent chacun à leur tour dans le néant.”

ในปี 2018 ฌ็อง-ปีแยร์ สโตรเวิส (Jean-Pierre Stroweis) ได้รับอนุญาตจากแซร์จ คลาร์สเฟลด์ (Serge Klarsfeld) ให้นำข้อมูลจากหนังสือ *Mémorial de la déportation des Juifs de France* (อนุสรณ์การเนรเทศชาวยิวในฝรั่งเศส) และข้อมูลที่ได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติม ในปี 2012 ลงในฐานข้อมูลออนไลน์ <https://stevemorse.org/france/> เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถ สืบค้นได้อย่างอิสระ

ภาพที่ 1 Mémorial de la déportation des Juifs de France

(สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562 จาก [www.http://lereseaumodiano.blogspot.com/2012/01/modiano-klarsfeld-une-correspondance.html](http://lereseaumodiano.blogspot.com/2012/01/modiano-klarsfeld-une-correspondance.html))

ผู้เขียนบทความจึงได้ทดลองสืบค้นชื่อของดอรา บรูเดอร์และพ่อแม่ของเธอ โดยกำหนดคำในการค้นหาคือนามสกุล “Bruder” และได้พบข้อมูลดังนี้

ภาพที่ 2 ผลการสืบค้นในฐานข้อมูล <https://stevemorse.org/france/>

Surname [Nom]	Given Name [Prénom]	Maiden name [Nom de jeune fille]	Age	Date of birth [Date de naissance]	Place of birth [Lieu de naissance]	Place of birth former/other/nearby name [Lieu de naissance, ancien nom ou ville voisine]	Place of birth in 2012 Memorial [Lieu de naissance dans le Mémorial de 2012]	Announcement in France's Official Journal [Annonce au Journal Officiel]	Other sources [Autres sources]	Citizen of [Nationalité]	Address [Adresse]	Internment/Transit Camp [Camp d'internement ou de transit]	Convey Number [Numéro du convoi]	Date of convey [Date du convoi]	Date of death [Date de décès]
1 BRUDER RUBIN			45	29-Oct- 1898	Czestochowa, Silesia, Poland		Czestochowa				10, Rue Gygnemer, Saint-Leu-la- Drançay Fosht (Val- d'Oise)		49	2-Mar- 1943	
2 BRUDER CECILE BURDEJ			35	17-Apr- 1907	Budapest, Hungary		Budapest	Journal Officiel			41, Boulevard Ornano, Paris 18 (Paris)	Drancy	47	11- Feb- 1943	
3 BRUDER DORA			16	25-Feb- 1926	Paris 12, France		Paris 12	Journal Officiel			41, Boulevard Ornano, Paris 18 (Paris)	Drancy	34	18- Sep- 1942	
4 BRUDER ERNEST			43	21-May- 1899	Wien, Wien, Austria		Vienne	Journal Officiel		stateless/apatride	41, Boulevard Ornano, Paris 18 (Paris)	Drancy	34	18- Sep- 1942	

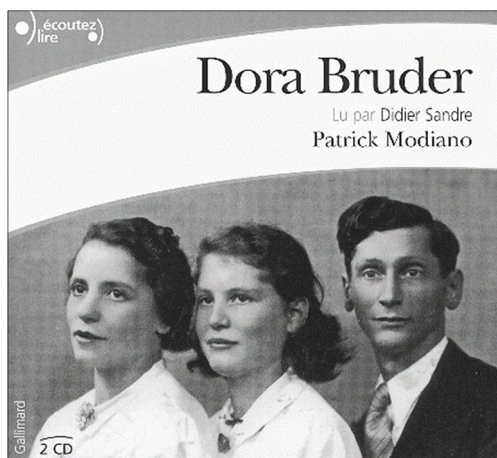
(สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2562)

แม้ว่าโมติอาโนไม่รู้ชื่อโรมานักเกี่ยวกับดอรา บรูแดร์ในตอนที่เขาเปิดหนังสือของ
แซร์จ คลาร์สเฟลด์ครั้งแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไปแซร์จ คลาร์สเฟลด์ได้ค้นหาและเพิ่มเติมข้อมูล
ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้น ปัจจุบันเราจึงรู้ว่าดอรา แอร์เนสต์และเซซิล บรูแดร์มีตัวตน
อยู่จริง โดยวันเดือนปีเกิด เมืองที่เกิด ที่อยู่อาศัย ชื่อค่ายกักกัน หมายเลขขบวนรถไฟและวันที่
ออกเดินทางของทั้งสามคนตรงตามข้อมูลที่ผู้เล่าเรื่องได้สืบหาและให้ไว้ในตัวบททั้งสิ้น

3.1.2 รูปภาพของดอรา บรูแดร์

หลังจากที่ทราบชื่อดอรา บรูแดร์และพ่อแม่ของเธอที่มีตัวตนอยู่จริง ผู้เขียนบทความ
จึงกลับมาสนใจรูปภาพของเธอและครอบครัวจำนวน 9 รูปที่ผู้เล่าเรื่องได้บรรยายไว้ในตัวบท
โดยไม่ได้ออกกับผู้อ่านว่าได้รูปภาพเหล่านั้นมาจากที่ใดหรือจากใคร ผู้เขียนบทความจึงตั้ง
คำถามว่ารูปภาพเหล่านั้นมีอยู่จริงหรือไม่ และใช้รูปของดอรา บรูแดร์และครอบครัวของเธอ
หรือไม่ เป็นที่น่าสังเกตว่าในบทความชื่อ “Photographie et image en prose dans *Dora
Bruder de Patrick Modiano*” (“พรรณนารูปถ่ายและรูปภาพในเรื่อง *ดอรา บรูแดร์* ของปาตริก
โมติอาโน”) ของ อานีลีส นอร์โดลต์ (Annelies Nordholt) มีการแทรกภาพถ่ายจำนวน 3 รูป รูป
แรกคือรูปดอราถ่ายกับพ่อแม่ของเธอ ทั้งสามคนยืนเรียงซ้อนต่อกันเป็นแถว นอร์โดลต์
อธิบายว่าสำนักพิมพ์กาลิมาร์ตได้ใช้รูปนี้เป็นหน้าปกของซีดีบันทึกเสียงอ่าน *ดอรา บรูแดร์* ใน
ปี 2006 รูปที่ 2 คือรูปดอราถ่ายคู่กับแม่ซึ่งนั่งบนที่นั่งทรงลูกบาทาสกีขาว และรูปที่ 3 คือรูป
ดอรา แม่และยายของเธอ นอร์โดลต์อ้างว่าได้รับอนุญาตจากโมติอาโนให้เผยแพร่รูปถ่ายทั้ง 3
รูปได้ในบทความ พร้อมกันนี้ นอร์โดลต์ยังได้เชื่อมโยงรูปถ่ายทั้ง 3 รูปกับรูปที่ผู้เล่าเรื่องได้
บรรยายเป็นตัวอักษร โดยได้ระบุหมายเลขหน้าอ้างอิงอย่างชัดเจน (Nordholt, 2012, p. 527-
537) ผู้เขียนบทความจึงได้เห็นว่ารูปทั้ง 3 รูปนี้คือรูปที่ผู้เล่าเรื่องบรรยายไว้จริง โดยมี
รายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 3 รูปถ่ายดอรา บรูเดอร์กับพ่อและแม่

(Nordholt, 2012, p. 527)

รูปถ่ายนี้ตรงกับรูปที่ 6 ที่ผู้เล่าเรื่องได้บรรยายไว้ในตัวบทที่ว่า “รูปภาพหนึ่งเป็นวงรี ดอรา บรูเดอร์มีอายุนานกว่า[ในรูปก่อนหน้า]นิดหน่อย ประมาณสิบสาม สิบสี่ปี ผมยาวกว่า และพวกเขาทั้งสามก็ยืนเรียงซ้อนกันเป็นแถว แต่หันามองกล้องถ่ายรูป เริ่มด้วยแม่กับดอรา ของเธอ ทั้งสองคนใส่เสื้อเชิ้ตสีขาว แอร์เนสตีใส่สูทและผูกเนกไท” (Modiano, 1999, p. 32-33)²⁵

²⁵ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Une photo de forme ovale où Dora est un peu plus âgée [que sur la précédente] – treize, quatorze ans, les cheveux plus longs – et où ils sont tous les trois comme en file indienne, mais le visage face à l’objectif : d’abord Dora et sa mère, toutes deux en chemisier blanc, et Ernest Bruder, en veste et cravate.”

ภาพที่ 4 รูปถ่ายดอรา บรูเดอร์กับแม่

(Nordholt, 2012, p. 528)

รูปถ่ายที่ 2 นี้ตรงกับรูปที่ 4 ที่ผู้เล่าเรื่องได้บรรยายไว้ในตัวบทที่ว่า “อีกรูปหนึ่ง ถ่ายในที่เดียวกัน ช่วงเวลาเดียวกันและอาจจะเป็นวันเดียวกัน[กับในรูปก่อนหน้า] เรายังเห็นพื้นกระเบื้องและที่นั่งทรงลูกบาศก์สีขาวขนาดใหญ่ลายเรขาคณิตตัวเดิมที่เซซิล บรูเดอร์นั่งอยู่ ดอราสวมชุดกระโปรงคอปกยืนอยู่ด้านซ้ายของแม่ แขนซ้ายยกขึ้นมาด้านหน้าเพื่อเอามือวางบนไหล่ของแม่” (Modiano, 1999, p. 32) ²⁶

²⁶ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Une autre photo, prise dans le même lieu, à la même époque et peut-être le même jour [que sur la précédente] : on reconnaît le carrelage du sol et ce grand cube blanc aux motifs géométriques sur lequel est assise Cécile Bruder. Dora est debout à sa gauche dans une robe à col, le bras gauche replié devant elle afin de poser la main sur l'épaule de sa mère.”

ภาพที่ 5 รูปถ่ายดอรา บรูแดร์กับแม่และยาย

(Nordholt, 2012, p. 536)

รูปถ่ายนี้ตรงกับรูปที่ 9 (รูปสุดท้าย) ที่ผู้เล่าเรื่องบรรยายไว้ว่า “เธอ แม่และยายของเธอ หันทั้งสามคนอยู่ข้างกัน ยายอยู่ระหว่างเซซิล บรูแดร์กับดอรา เซซิล บรูแดร์ใส่ชุดกระโปรงสีดำ ผมสั้น ยายใส่ชุดกระโปรงลายดอก ผู้หญิงทั้งสองคนนี้ไม่ยิ้ม ดอราสวมชุดกระโปรงสีดำหรือสีกรมท่าและเสื้อมีปกคอสีขาว แต่อาจจะเป็นเสื้อกับกระโปรงก็ได้ รูปถ่ายไม่ชัดพอที่จะรู้ได้ เธอใส่ถุงน่องและรองเท้าส้นสูงมีสายรัด ผมไม่สั้นไม่ยาวตกลงมาเกือบถึงบ่า และมีที่คาดผมรวบไปด้านหลัง แขนซ้ายแนบตามลำตัว นิ้วมือข้างซ้ายพับเข้า และแขนขวาถูกยายบังไว้ เธอเซิดหน้า สายตาเศร้า แต่ก็มีรอยยิ้มที่ริมฝีปาก สิ่งเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความอ่อนหวานอันน่าเศร้าและความท้าทายบนใบหน้าของเธอ” (Modiano, 1999, p. 90-91)²⁷

²⁷ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Elle est en compagnie de sa mère et de sa grand-mère maternelle. Les trois femmes sont côte à côte, la grand-mère entre Cécile Bruder et Dora. Cécile Bruder porte une robe noire et les cheveux courts, la grand-mère une robe à fleurs. Les deux femmes ne sourient pas. Dora est vêtue d'une robe noire – ou bleu marine – et d'une blouse à col blanc, mais cela pourrait être aussi un gilet et une jupe – la photo n'est pas assez nette pour s'en rendre compte. Elle porte des bas et des chaussures à brides. Ses cheveux mi-longs lui tombent presque jusqu'aux épaules et sont ramenés en arrière par un serre-tête, son bras gauche est le long du corps, avec les doigts de la main gauche repliés et le bras droit caché par sa grand-mère. Elle tient la tête haute, ses yeux sont graves, mais il flotte sur ses lèvres l'amorce d'un sourire. Et cela donne à son visage une expression de douceur triste et de défi.”

3.1.3 การสืบหาข้อมูลได้เกิดขึ้นจริง

ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ที่ได้อ้างอิงไปข้างต้นที่ว่าโมดิอาโนได้พบประกาศตามหาดอรา บรูแดร์ และเขาได้ค้นหาชื่อของเธอในหนังสือของแซร์จ คลาร์สเฟลด์นั้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าการสืบหาข้อมูลได้เกิดขึ้นจริง ในการให้สัมภาษณ์ครั้งนั้น โมดิอาโนยังได้อธิบายอีกว่า

“เป็นเวลาเกือบหกปี ผมคิดว่าผมคงไม่สามารถหาดอรา บรูแดร์ออกมาจากความว่างเปล่าได้ ในปี 1994 แซร์จ คลาร์สเฟลด์ได้ให้ผมดูบันทึกต่าง ๆ ของค่าย ตรองซีและสถานีดำรวจที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับเธอและพ่อแม่ของเธอ ผมได้รู้ว่าเธอเคยเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนศาสนาแห่งหนึ่งบนถนนนิวกุสซึ่งไม่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน ผมได้เขียนจดหมายไปหาแม่ชีที่โรงเรียนแห่งนั้น ซึ่งตอนนี้ได้ย้ายไปอยู่ที่โบสถ์ในแคว้นนอร์มอนด์ ผมได้สอบถามคนที่ทำงานในฝ่ายทะเบียนของสถานีดำรวจว่าพวกเขาสามารถให้ข้อมูลอะไรกับผมได้บ้าง”²⁸

เดอนีส คอสนาร์ต ผู้ดูแลบล็อก “Le Réseau Modiano” ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของโมดิอาโนและคลาร์สเฟลด์เกี่ยวกับดอรา บรูแดร์ไว้ตามลำดับเวลาระหว่างปี 1994-1996 โดยผ่านจดหมายที่ทั้งสองคนได้ส่งหากัน²⁹ คอสนาร์ตกล่าวว่าเมื่อโมดิอาโนติดต่อผู้คนต่าง ๆ เพื่อที่จะเขียนเล่าชีวิตของดอรา บรูแดร์ คลาร์สเฟลด์ก็ได้ให้ข้อมูลและเอกสารจำนวนหนึ่งกับเขา จากข้อมูลในบล็อกพบว่าคลาร์สเฟลด์ได้ให้รูปถ่ายดอราและพ่อแม่กับเขาด้วย จนทำให้เขาต้องเขียนตอบคลาร์สเฟลด์ไปว่า “คุณคือคนเดียวที่สามารถพาพวกเขาออกมาจากความว่างเปล่าได้” (จากภาษาฝรั่งเศสว่า “Vous étiez le seul à pouvoir les sortir du néant.”) ในปี 1996 คลาร์สเฟลด์ได้คัดลอกบันทึกที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวบรูแดร์จากสถานีดำรวจจำนวน 5 ฉบับ แล้วมอบให้กับโมดิอาโน นอกจากนี้ ข้อมูลทางจดหมายของทั้งสองคนยังทำให้ผู้เขียน

²⁸ แปลจากบทสัมภาษณ์ภาษาฝรั่งเศส: “Pendant près de six ans, je pensais que je ne parviendrais jamais à sortir Dora Bruder du néant. En 1994, Serge Klarsfeld m’a communiqué les fiches du camp de Drancy et de la préfecture de Police la concernant, elle et ses parents. J’ai su qu’elle avait été pensionnaire dans une école religieuse rue de Picpus, qui n’existe plus aujourd’hui. J’ai écrit aux sœurs de cette institution, qui sont maintenant dans une abbaye en Normandie. J’ai demandé à ceux qui travaillent aux archives de la préfecture de Police s’ils pouvaient me donner des renseignements.”

²⁹ สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562 จาก <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2012/01/modiano-klarsfeld-une-correspondance.html>

บทความนี้ว่าผู้หญิงคนที่รู้จักโรงเรียนประจำแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารีในปี 1942 ที่ผู้เล่าเรื่องได้ไปพบและสอบถามข้อมูลนั้นชื่อโตเปซา (Topeza) เรายังได้รู้อีกว่าในเดือนกรกฎาคม 1996 คลาร์สเฟลด์เป็นผู้มอบรูปดอราที่ถ่ายกับแม่และยายของเธอ ซึ่งผู้เล่าเรื่องไม่ได้กล่าวไว้ในตัวบทเลยว่าเขาได้รับรูปถ่ายนี้มาได้อย่างไร คลาร์สเฟลด์ยังได้ให้เอกสารเกี่ยวกับสหภาพชาวยิวฝรั่งเศส (UGIF – Union générale des israélites de France) ที่ได้มาจาก Yivo Institute ในเดือนตุลาคมของปีเดียวกัน แต่ครั้งนี้ผู้เล่าเรื่องกล่าวไว้ในตัวบทว่าเป็นเพื่อนคนหนึ่งที่ได้พบเอกสารชิ้นนี้ (Modiano, 1999, p. 101)

เป็นไปได้ว่าโมดิอาโนต้องการเล่าและนำเสนอข้อมูลจริงในผลงานเรื่องนี้ เนื่องจากว่าเขาได้เขียนและตีพิมพ์นวนิยายเรื่อง *Voyage de nocces* ซึ่งเป็นเรื่องแต่งหรือจินตนาการไปจากดอรา บรูแดร์ เหมือนกับที่ผู้เล่าเรื่องได้กล่าวไว้ในตัวบท โมดิอาโนเคยให้สัมภาษณ์ว่า “หลังจากที่พบประกาศตามหา ผมรู้สึกวาดอรา บรูแดร์ฝังแน่นอยู่ในจิตใจของผมมากเสียจนต้องเขียนนวนิยายในปี 1989 ในตอนนั้นผมยังไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับสิ่งที่ผมได้ค้นพบในวันนี้ ผมได้เขียนนวนิยายเรื่อง *Voyage de nocces* เพื่อพยายามที่จะเติมเต็มความว่างเปล่าที่ผมรู้สึกตอนที่นึกถึงดอรา บรูแดร์ซึ่งผมไม่รู้อะไรเกี่ยวกับเธอเลย แต่เมื่อเขียนนวนิยายเสร็จแล้ว ผมยังคงรู้สึกเหมือนเดิม สุดท้าย เรื่องก็ต้องมาลงเอยที่ผมเขียนหนังสือที่ไม่ใช่นวนิยายจนได้”³⁰

ด้วยเหตุที่ดอรา บรูแดร์มีตัวตนจริง ไม่ใช่ตัวละครที่สร้างขึ้นเหมือนในเรื่องแต่งทั่วไป และการสืบหาข้อมูลของครอบครัวบรูแดร์โดยผู้เล่าเรื่องซึ่งแท้ที่จริงแล้วก็คือโมดิอาโนก็เกิดขึ้นจริง จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อเท็จจริงเหล่านี้เน้นย้ำลักษณะชีวประวัติและอัตชีวประวัติที่ผู้เขียนบทความได้นำเสนอไว้ในตอนแรก ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับคำอธิบายทางทฤษฎีของฟิลิปป์ เลอเฟิน (Lejeune, 1975, p. 36) ที่ว่า “ตรงข้ามกับบันเทิงคดีทุกรูปแบบ ชีวประวัติและอัตชีวประวัติเป็นข้อเขียนที่อ้างอิงถึงข้อเท็จจริงภายนอก เหมือนกับข้อเขียนทางวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ ข้อเขียนแบบนี้อ้างว่าให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ‘ความเป็นจริง’ ที่อยู่นอกตัวบท จึงสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้”³¹

³⁰ แปลจากบทสัมภาษณ์ภาษาฝรั่งเศส: “J’étais à ce point hanté par Dora Bruder que j’ai écrit en 1989 un roman après avoir lu l’avis de recherche. Je ne savais encore rien de ce que j’ai retrouvé aujourd’hui. J’ai écrit ce roman : *Voyage de nocces*, pour essayer de combler le vide que j’éprouvais quand je pensais à Dora Bruder dont je ne savais rien. Mais le roman achevé, j’en étais au même point. Et tout cela ne pouvait finir que par un livre qui ne serait pas un roman.”

³¹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Par opposition à toutes les formes de fiction, la biographie et l’autobiographie sont des textes référentiels ; exactement comme le discours scientifique ou historique, ils prétendent apporter une information sur une ‘réalité’ extérieure au texte, et donc se soumettre à une épreuve de vérification.”

3.2 เรื่องแต่ง

โมติอาโนปฏิเสธการใช้ลักษณะของนวนิยายเป็นรูปแบบการเขียนและเน้นการใช้เอกสารหลักฐานที่ได้รับมาหรือได้ติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ เพื่อนำข้อเท็จจริงมาเล่าเรื่องราวของดอราและครอบครัวบรูแดร์ แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว เรื่องราวของดอราและครอบครัวบรูแดร์ที่ผู้เล่าเรื่องได้พยายามปะติดปะต่อขึ้นมานั้นเป็นเพียงสมมติฐานของเขาเท่านั้น ในบางครั้ง ผู้อ่านรู้สึกได้ว่าผู้เล่าเรื่องใช้จินตนาการส่วนตัว ซึ่งดูไม่ต่างอะไรกับการเขียนนวนิยายทั่วไป รวมถึงผู้อ่านอาจจะตั้งคำถามเกี่ยวกับความทรงจำที่ผู้เล่าเรื่องแทรกไว้อย่างมากมายและไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นจริงหรือไม่

3.2.1 ดอราและครอบครัวบรูแดร์ตามสมมติฐานของผู้เล่าเรื่อง

จริงอยู่ว่าผู้เล่าเรื่องเล่าชีวิตของดอราและครอบครัวบรูแดร์จากเอกสารหลักฐานและข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ แต่ข้อมูลที่ได้รับมานั้นไม่ได้เชื่อมโยงกันในแง่ของเหตุการณ์และเวลา ไม่ได้มีการอธิบายถึงสาเหตุของสิ่งต่าง ๆ ที่บันทึกไว้ในเอกสาร ดังนั้นทันทีที่ได้รับข้อมูลใหม่ ผู้เล่าเรื่องพยายามเชื่อมโยงข้อมูลนั้นให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับมาก่อนหน้าและข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ตามที่ผู้เขียนบทความได้นำเสนอไปในส่วนแรก ความพยายามเชื่อมโยงดังกล่าวเห็นได้อย่างชัดเจนในตอนที่คุณเล่าเรื่องมักตั้งคำถามต่าง ๆ จำนวนมากและตอบคำถามเหล่านั้นด้วยตัวเอง อย่างเช่น เมื่อพบระเบียบประวัตินักเรียนประจำของดอรา บรูแดร์ ผู้เล่าเรื่องตั้งคำถามว่า “เพราะเหตุใดพ่อแม่ของเธอจึงฝากเธอเข้าโรงเรียนประจำแห่งนี้” จากนั้นเขาก็ตอบคำถามของตัวเองว่า “แน่นอนเลยว่าเป็นเพราะมันยากมากที่จะอยู่ด้วยกันสามคนในห้องพักที่ถนนนอร์นาโน” (Modiano, 1999, p. 38)³² ต่อมา เขายังสงสัยอีกว่า “ด้วยความบังเอิญใดที่ทำให้เซซิลและแอร์เนสต์ได้รู้จักโรงเรียนประจำแซ็งต์-เกอร์-เดอ-มารี ใครกันที่ให้คำแนะนำกับพวกเขาให้ฝากดอราเข้าเรียนที่นั่น” (Modiano, 1999, p. 38)³³ เมื่อผู้เล่าเรื่องพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากหลานสาวของแอร์เนสต์ บรูแดร์ประกอบแล้ว เขาก็จึงตอบคำถามที่ตัวเองตั้งไว้ว่า “ตอนอายุสิบสี่ [ดอรา] ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเธอนั้นรัก

³² แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Pour quelles raisons ses parents l'ont-ils inscrite dans cet internat ? Sans doute parce qu'il était difficile de continuer d'habiter à trois dans la chambre d'hôtel du boulevard Ornano.”

³³ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] par quel hasard Cécile et Ernest ont connu l'existence de ce pensionnat du Saint-Cœur-de-Marie. Qui leur avait donné le conseil d'y inscrire Dora ?”

อิสระ นิสัยดีอันที่ลูกพี่ลูกน้องของเธอได้บอกกับฉันก็ได้แสดงออกอย่างชัดเจน พ่อแม่ของเธอจึงตัดสินใจที่ต้องฝึกให้เธอมีวินัย” (Modiano, 1999, p. 38)³⁴

นอกจากนี้ ในบางครั้งผู้เล่าเรื่องมีความมั่นใจในข้อเท็จจริงของเรื่องที่เล่าด้วยการใช้ *passé simple* ซึ่งเป็นกาลที่บอกว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ แต่ในเวลาต่อมาเขากลับใช้คำกริยาที่แสดงถึงการคาดเดาหรือความไม่แน่ใจ ตัวอย่างเช่น “เลขที่ 17 [ถนนบาเชอเลต์] เป็นตึกที่พักที่แอร์เนสต์ บรูแดร์ได้หลบภัยหลังกลับจากกองทหารอย่างแน่นอน ฉันสันนิษฐานว่าเขาได้รู้จักกับเซซิลที่นั่น” (Modiano, 1999, p. 27)³⁵ ผู้เล่าเรื่องยังตั้งข้อสมมติฐานขึ้นมาเองโดยไปจากข้อมูลหรือหลักฐานที่ค้นพบอยู่บ่อยครั้ง อย่างเช่น เมื่อได้อ่านบันทึกเกี่ยวกับแอร์เนสต์ บรูแดร์ แล้วพบว่าเขาได้รับบาดเจ็บจากการเข้าร่วมสงครามในกองทัพฝรั่งเศส ผู้เล่าเรื่อง“สันนิษฐานว่า[เขา]คงไม่ได้พูด[ถึงการบาดเจ็บนี้]กับใคร” (Modiano, 1999, p. 25)³⁶ ผู้เล่าเรื่องคิดเองอีกว่าดอรา บรูแดร์น่าจะเดินทางไปยังแถบแม่น้ำลัวร์ด้วยรถไฟพร้อมกับเพื่อน ๆ และแม่ชีโรงเรียนประจำตอนที่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ต่อกองทัพนาซีในปี 1940 (Modiano, 1999, p. 39) สำหรับสาเหตุหรือแรงจูงใจในการหายตัวไปของดอรา บรูแดร์ในวันอาทิตย์ที่ 14 ธันวาคม 1941 นั้น ผู้เล่าเรื่องสันนิษฐานว่า “เธอคงใช้โอกาสที่โรงเรียนประจำอนุญาตให้กลับบ้านนั้นไปหาพ่อแม่ของเธอที่ถนนออร์นาโน พอตอนเย็นเธอก็ไม่กลับไปโรงเรียน” (Modiano, 1999, p. 55)³⁷ จากนั้น เขา“สันนิษฐานว่าหัวหน้าแม่ชีคงพยายามรีบติดต่อพ่อแม่ของดอราเพื่อที่จะถามว่าเธออยู่กับพวกเขาหรือไม่” (Modiano, 1999, p. 58)³⁸ หรือไม่ “หัวหน้าแม่ชีอาจจะรอจนถึงเช้าวันจันทร์ก่อนที่จะโทรไปหาคุณมาร์ซาล หรือน่าจะส่งแม่ชีไปบ้านเลขที่ 41 ถนนออร์นาโนมากกว่า เว้นแต่ว่าเซซิลและแอร์เนสต์ บรูแดร์จะเดินทาง

³⁴ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] à quatorze ans [Dora] avait fait preuve d'indépendance, et le caractère rebelle dont m'a parlé sa cousine s'était sans doute manifesté. Ses parents ont jugé qu'elle avait besoin d'une discipline.”

³⁵ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Le 17 [rue Bachelet] était un hôtel où Ernest Bruder se réfugia sans doute à son retour de la Légion. Je suppose que c'est là qu'il a connu Cécile.” (ผู้เขียนบทความเป็นผู้เน้นข้อความ)

³⁶ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[III] suppose qu'il n'en [de sa blessure] a parlé à personne.”

³⁷ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] elle avait profité de ce jour de sortie pour aller voir ses parents boulevard Ornano. Le soir, elle n'était pas revenue au pensionnat.”

³⁸ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Je suppose que la supérieure a essayé très vite de rejoindre les parents de Dora pour leur demander si elle était restée avec eux.”

ไปแจ้งที่โรงเรียนเอง” (Modiano, 1999, p. 59)³⁹ หลายครั้งที่ผู้เล่าเรื่องไม่มีข้อมูลที่จะอธิบาย เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับดอรา บรูแดร์ การตั้งข้อสันนิษฐานจึงเป็นสิ่งที่เขาสามารถทำได้ โดยเห็นได้จากคำพูดในตอนที่เขากำลังสืบว่าดอรา บรูแดร์มีเพื่อนสนิทที่โรงเรียนประจำหรือไม่ ที่ว่า “ตราบไคที่ฉันยังไม่ได้ข้อมูลจากใครสักคนที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนของเธอ ฉันก็ทำได้แค่ตั้งข้อสันนิษฐาน” (Modiano, 1999, p. 42)⁴⁰ และตอนที่เขาไม่รู้สาเหตุว่าทำไมดอรา บรูแดร์ถึงถูกจับและส่งตัวไปยังค่ายดูแรลส์ เขากล่าวว่า “ช่วงเวลาไหนและด้วยเหตุผลที่แท้จริง อันใดที่ดอรา บรูแดร์ได้ถูกส่งตัวไปยังดูแรลส์ ฉันสงสัยว่ามีเอกสารหรือร่องรอยอะไรที่จะให้คำตอบกับฉันได้บ้าง ฉันทำได้แค่ตั้งข้อสันนิษฐาน” (Modiano, 1999, p. 61)⁴¹ จะเห็นได้ว่าเรื่องราวชีวิตของดอราและครอบครัวบรูแดร์ตั้งอยู่บนสมมติฐานของผู้เล่าเรื่องที่พยายามเชื่อมโยงความเป็นไปได้จากข้อเท็จจริงที่เขามี

3.2.2 จินตนาการกับการสืบสวน

นอกจากนี้ ผู้เล่าเรื่องใช้จินตนาการที่ตั้งต้นจากข้อเท็จจริงเพื่อต้องการให้ตัวเขาและผู้อ่านเห็นภาพการใช้ชีวิตของดอรา บรูแดร์ในช่วงเวลานั้น อย่างเช่น การเดินทางโดยรถไฟใต้ดินของเธอ ระหว่างโรงเรียนประจำกับห้องพักที่ถนนออร์นาโน ดังนี้

“ดอราใช้เวลาช่วงฤดูร้อนปี 1940 ในโรงเรียนประจำบนถนนบิกปูล เธอไปหาพ่อแม่ของเธอทุกวันอาทิตย์ที่บ้านเลขที่ 41 ถนนออร์นาโนอย่างแน่นอน ฉันดูแผนที่รถไฟใต้ดินและพยายามจินตนาการเส้นทางที่เธอต้องใช้เพื่อไม่ต้องเปลี่ยนสายมากเกินไป ที่สุดคือขึ้นรถไฟใต้ดินที่สถานีนาซิงซึ่งค่อนข้างใกล้กับโรงเรียนประจำ ขึ้นสายที่ไปยังปงต์ เดอ แซฟร์ เปลี่ยนสายที่สตราสบูร์ก-แซ็งต์-เดอนีส เพื่อไปปอร์ต เดอ กลิญองกูร์ต์ เธอลงที่แซ็งปลง ตรงข้ามกับโรงภาพยนตร์และที่พักพอดี [...]

³⁹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “La supérieure a peut-être attendu jusqu’au lundi matin avant d’appeler chez Marchal, ou plutôt d’envoyer une sœur au 41 boulevard Ornano. À moins que Cécile et Ernest Bruder ne se soient rendus eux-mêmes au pensionnat.”

⁴⁰ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Tant que je n’aurai pas recueilli le témoignage de l’une de ses anciennes camarades, je serai réduit aux suppositions.”

⁴¹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “À quel moment, et pour quelles raisons exactes, Dora Bruder avait-elle été envoyée aux Tourelles ? Je me demandais s’il existait un document, une trace qui m’aurait fourni une réponse. J’en étais réduit aux suppositions.”

เธอคงใช้เส้นทางเดิมเพื่อเดินทางกลับทุกวันอาทิตย์ตอนบ่ายแก่ ๆ เช่นกัน พ่อแม่ของเธอไปส่งเธอหรือไม่? ที่สถานีนาซิงจำเป็นต้องเดินอีก และทางที่เดินสั้นที่สุดก็คือให้ใช้ถนนฟาร์-เดกลองตินเพื่อเชื่อมต่อไปยังถนนปิกปัส

มันเหมือนเดินทางกลับเข้าเรือนจำ เวลากลางวันสั้นลง เป็นเวลามืดแล้วเมื่อตอนที่เธอกำลังข้ามลานกว้างโดยผ่านไปตามหน้าหินจำลองของอนุสรณ์สถานของผู้เสียชีวิต เธอเดินไปตามทางเดิน โบสถ์ที่ต้องเข้ามาสวดมนต์ทุกวันอาทิตย์เย็น จากนั้นก็เข้าแถวอย่างเงียบสงบ จนเข้าห้องนอน” (Modiano, 1999, p. 45-46)⁴²

ผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นนักเขียนได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจินตนาการกับอาชีพนักเขียนไว้ในตัวบท โดยเน้นถึง “ความพยายามในการจินตนาการ ซึ่งจำเป็นต่ออาชีพนี้ ความจำเป็นที่จะต้องจดจ่อกับรายละเอียดต่าง ๆ [...] เพื่อจะได้ไม่สูญเสียความต่อเนื่องและไม่เขียนเรื่อยเปื่อยไปตามอารมณ์” (Modiano, 1999, p. 53)⁴³ อันที่จริงแล้ว จินตนาการเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสืบสวนสอบสวน บัวโลและนาร์เซจ (Boileau-Narcejac) ได้อธิบายว่า “นวนิยายแนวตำรวจคือการสืบสวนสอบสวน [...] แต่เป็นการสืบสวนสอบสวนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ปริศนาบางอย่างกระจ่างชัดขึ้น ปริศนาที่ดูว่าไม่อาจเข้าใจ ชัดต่อเหตุและผลระหว่างปริศนากับการสืบสวนนั้นมีความเชื่อมโยงบางอย่างที่ซ่อนไว้ ไม่ว่านักเขียนต้องการหรือไม่ เขาจินตนาการถึงปริศนาและการสืบสวนไปพร้อมกัน เขาสร้างปริศนาขึ้นมาเพื่อการ

⁴² แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “L’été 1940 est passé, pour Dora, au pensionnat de la rue de Picpus. Elle allait certainement le dimanche retrouver ses parents qui occupaient encore la chambre d’hôtel du 41 boulevard Ornano. Je regarde le plan du métro et j’essaie d’imaginer le trajet qu’elle suivait. Pour éviter de trop nombreux changements de lignes, le plus simple était de prendre le métro à Nation, qui était assez proche du pensionnat. Direction Pont de Sèvres. Changement à Strasbourg-Saint-Denis. Direction Porte de Clignancourt. Elle descendait à Simplon, juste en face du cinéma et de l’hôtel. [...]”

Elle aussi devait suivre le même chemin de retour, le dimanche, en fin d’après-midi. Ses parents l’accompagnaient-ils ? À Nation, il fallait encore marcher, et le plus court était de rejoindre la rue de Picpus par la rue Fabre-d’Églantine.

C’était comme de retourner en prison. Les jours raccourcissaient. Il faisait déjà nuit lorsqu’elle traversait la cour en passant devant les faux rochers du monument funéraire. Elle suivait les couloirs. La chapelle, pour le Salut du dimanche soir. Puis, en rang, en silence, jusqu’au dortoir.”

⁴³ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “les efforts d’imagination, nécessaires à ce métier, le besoin de fixer son esprit sur des points de détail [...] pour ne pas perdre le fil et se laisser aller à sa paresse”

สืบสวนสอบสวนและก็สร้างการสืบสวนสอบสวนขึ้นมาเพื่อปริศนานั้น” (Boileau-Narcejac, 1964, p. 8-9)⁴⁴ บัวโลและนาร์เชจาคได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การสืบสวนสอบสวนและปริศนาถูกสร้างขึ้นด้วยกัน ในลักษณะที่ว่าปริศนาจะช่วยให้การสืบสวนได้แสดงความสามารถพิเศษอันหาได้ยาก ในขณะที่เดียวกันการสืบสวนก็ต้องผจญกับความลึกลับยิ่งยวดของปริศนาอาชญากรรมเช่นกัน ปริศนาและการสืบสวนส่งเสริมกันและกัน สร้างคุณค่าให้กันและกัน ลึก ๆ แล้วเป็นสองลักษณะที่เสริมกันและเชื่อมโยงแบบขัดแย้งด้วยเรื่องแต่งเดียวกัน” (Boileau-Narcejac, 1964, p. 9)⁴⁵ ดังนั้น ในขณะที่ผู้เล่าเรื่องพยายามสืบหาข้อมูลของดอราและครอบครัวบรูแดร์ซึ่งเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นบุคคลนิรนาม การจินตนาการเพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ของพวกเขาจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้เพื่อพาพวกเขาออกมาจาก “ความว่างเปล่า” ให้ได้

3.2.3 ความทรงจำส่วนตัวที่ไม่สามารถตรวจสอบได้

จากจินตนาการที่ผู้เล่าเรื่องจำเป็นต้องใช้เพื่อให้เรื่องที่กำลังเล่ามีความต่อเนื่องนั้น เราต้องมาพิจารณาความทรงจำหรือแม้แต่ความจำทั้งหมดของเขาคือได้แทรกไว้ในตัวบทจำนวนมากด้วย ผู้เล่าเรื่องต้องการสืบหาเรื่องราวชีวิตของดอรา บรูแดร์ทันทีที่อ่านพบประกาศในหนังสือพิมพ์ แต่ทว่าถนออร์นาโนที่ถูกเอ่ยถึงในประกาศนั้นได้กระตุ้นความทรงจำต่าง ๆ ของเขาออกมาอย่างมากมายเป็นอันดับแรก โดยเริ่มจากภาพจำที่กลับมาอีกครั้งของถนออร์นาโน บาร์เบส (Barbès) และถนออร์นาโนที่ปราศจากผู้คนในช่วงบ่ายวันอาทิตย์ของเดือนพฤษภาคม ปี 1958 (Modiano, 1999, p. 8) ต่อด้วยความทรงจำในบรรยากาศยามเย็นของเดือนมกราคม ปี 1965 บริเวณทางแยกถนออร์นาโนและถนออร์นาโน (Championnet) (Modiano, 1999, p. 8) ถนออร์นาโนยังทำให้ผู้เล่าเรื่องหวนคิดถึงการนัดพบกับคนรักและช่วงเวลาอันมีความสุขที่หายไป (Modiano, 1999, p. 35) พื้นที่เขต 18 ของกรุงปารีสยังคงปลุกความทรงจำของเขาได้อย่างต่อเนื่อง อย่างเช่น ความทรงจำเกี่ยวกับตลาดขายของเก่า

⁴⁴ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Le roman policier est une enquête [...], mais une enquête qui a pour but d'élucider un certain mystère, un mystère en apparence incompréhensible, accablant pour la raison. Entre le mystère et l'enquête, il y a un lien caché. L'écrivain, qu'il le veuille ou non, imagine simultanément le mystère et l'enquête, invente un mystère *pour* l'enquête et une enquête *pour* le mystère.”

⁴⁵ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Enquête et mystère sont créés ensemble, de telle manière que, toujours, l'enquête emprunte au mystère une efficacité rare et merveilleuse, tandis que le mystère oppose à l'enquête une opacité particulièrement effrayante. Mystère et enquête se développent l'un par l'autre, se font valoir l'un l'autre, ne sont, au fond, que les deux aspects complémentaires et dialectiquement liés d'une même fiction.”

แซ็งตอง (Saint-Ouen) ที่เขาเคยมาเดินกับแมตอนอายุ 12 ปี (Modiano, 1999, p. 7) ความทรงจำเกี่ยวกับสภาพเส้นทางรถไฟใต้ดินในย่านลา ชาแปล (La Chapelle) และสถานีรถไฟสายเหนือ (Gare du Nord) ในปี 1968 (Modiano, 1999, p. 29) และความทรงจำเกี่ยวกับสถานีรถไฟใต้ดินแซ็งปลองที่ไร้ผู้คนเวลาสี่ทุ่ม (Modiano, 1999, p. 45) เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้เล่าเรื่องยังมีความทรงจำที่เกิดขึ้นจากการได้พบเบาะแสเกี่ยวกับดอรา และครอบครัวบรูแดร์ เช่น เขานึกถึงเขต 12 กรุงปารีสในปี 1971 เมื่อทราบว่าเธอได้เรียนที่โรงเรียนประจำในเขตนั้น (Modiano, 1999, p. 49) การหนีออกจากโรงเรียนของเธอยังทำให้เขานึกถึงประสบการณ์ส่วนตัวที่เคยหนีออกจากบ้านตอนอายุ 20 ปี (Modiano, 1999, p. 57) และได้กล่าวว่า “ฉันยังจำความรู้สึกอันรุนแรงที่ฉันรู้สึกได้ตอนที่หนีออกจากบ้านในเดือนมกราคม ปี 1960” (Modiano, 1999, p. 77)⁴⁶ การไปขออนุญาตคัดสำเนาสูติบัตรของดอรา บรูแดร์ที่ศาล (Palais de Justice) ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผู้เล่าเรื่องไม่เคยไปมาก่อนนั้นทำให้เขาคิดถึงตอนที่ไปเยี่ยมพ่อของเขาที่โรงพยาบาลปีติเย-ซาลแปทรีแยร์ (Pitié-Salpêtrière) ที่เขาไม่เคยรู้จักมาก่อนเช่นกัน (Modiano, 1999, p. 17) เมื่อทราบว่าแอร์เนสต์ บรูแดร์เกิดที่กรุงเวียนนา ผู้เล่าเรื่องจึงนึกถึงเมืองดังกล่าวที่เขาเคยไปตอนอายุ 20 ปี (Modiano, 1999, p. 21) รวมถึงความทรงจำอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับดอราและครอบครัวบรูแดร์โดยตรง เช่น ความทรงจำที่เขาได้ขึ้นรถตำรวจไปพร้อมกับพ่อหลังจากที่มีเรื่องทะเลาะกันในปี 1963 (Modiano, 1999, p. 68-69) ความทรงจำเกี่ยวกับนักเขียนต่าง ๆ (Modiano, 1999, p. 92-98) และหนังสือชื่อ *Miracle de la Rose* ของฌ็อง ฌีอง เนต์ (Jean Genet) ที่เคยอ่านตอนอายุ 17 ปี (Modiano, 1999, p. 138) ความทรงจำที่ได้ไปพบหมอแฟร์ดีแยร์ (Modiano, 1999, p. 100) แม้แต่ความทรงจำที่ได้ขโมยกล่องดนตรีและสิ่งของอื่น ๆ ของเพื่อนผู้หญิงคนหนึ่งของเขา (Modiano, 1999, p. 132)

ผู้อ่านอาจตั้งคำถามว่าทำไมผู้เล่าเรื่องถึงได้แทรกความทรงจำของตัวเองมากมายขนาดนี้ ในมุมมองของผู้เล่าเรื่อง เขารู้สึกเหมือนว่าเขาเป็นคนเดียวที่สามารถเชื่อมโยงปารีสสมัยก่อนกับปารีสปัจจุบันได้ (Modiano, 1999, p. 50) และด้วยความมั่นใจนั้น เขาจึงกล่าวอีกว่า “บางทีฉันอาจจะกำลังอยู่บนร่องรอยของดอรา บรูแดร์และพ่อแม่ของเธอโดยที่ฉันไม่รู้ตัว [...] ฉันพยายามหาเบาะแสต่างๆ ที่ย่นเวลาไปให้ไกลที่สุดให้ได้” (Modiano, 1999, p. 10-11)⁴⁷

⁴⁶ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Je me souviens de l'impression forte que j'ai éprouvée lors de ma fugue de janvier 1960.”

⁴⁷ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Peut-être, sans que j'en éprouve encore une claire conscience, étais-je sur la trace de Dora Bruder et de ses parents. [...] J'essaye de trouver des indices, les plus lointains dans le temps.”

หากพิจารณาแค่ผิวเผิน เราพอยอมรับเหตุผลของผู้เล่าเรื่องได้ แต่การแทรกความทรงจำส่วนตัวของเขาจำนวนมากนั้นใช้ว่าไม่มีนัยสำคัญ อ็องเดร บริดูซ์ (André Bridoux) ได้กล่าวไว้ว่า “ความทรงจำมีลักษณะที่ไม่สามารถผันแปรและลบล้างได้ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้วได้” (Bridoux, 1970, p. 61)⁴⁸ ความทรงจำที่กลับมาหมายถึงเรื่องราวของตัวเองที่เกิดขึ้นในอดีตกลับมาด้วย ดังนั้น ผู้เล่าเรื่องจึงได้เห็นภาพของตัวเองในช่วงเวลาต่าง ๆ อีกครั้ง หรือกล่าวได้ว่าเขาได้ค้นพบตัวเองในระหว่างการค้นหาเรื่องราวชีวิตของดอราและครอบครัวบูแดร์

หากยอมรับว่าผู้เล่าเรื่องคือโมติอาโนและผลงานเรื่องนี้สะท้อนความเป็นอัตชีวประวัติตามที่ไว้คร่าห์ไว้ก่อนหน้านี้ ความทรงจำจำนวนมากที่แทรกเข้ามาในตัวตนซึ่งสะท้อนความเป็นส่วนตัวของผู้เล่าเรื่องนั้นกลับไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความทรงจำของโมติอาโน ผู้อ่านได้เห็นอัตลักษณ์ที่เหมือนกันระหว่างผู้เล่าเรื่องและโมติอาโนจากข้อมูลที่ปรากฏในตัวตนอย่างชัดเจน แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าความทรงจำของผู้เล่าเรื่องเป็นของโมติอาโน เพราะไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ เมื่อลองพิจารณาทฤษฎีของฟิลิปป์ เลอเฟนที่ผู้เขียนบทความได้อ้างอิงไว้ก่อนหน้านี้ที่ว่า “ตรงข้ามกับบันทึกคติทุกรูปแบบ ชีวประวัติและอัตชีวประวัติเป็นข้อเขียนที่อ้างอิงถึงข้อเท็จจริงภายนอก เหมือนกับข้อเขียนทางวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ ข้อเขียนแบบนี้อ้างว่าให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ‘ความเป็นจริง’ ที่อยู่นอกตัวตน จึงสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้” ความทรงจำส่วนตัวของผู้เล่าเรื่องที่ไม่สามารถตรวจสอบได้จึงต้องจัดอยู่ในกรอบของบันทึกคติ

นอกจากไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้แล้ว ความทรงจำของผู้เล่าเรื่องอาจจะมี ความคลาดเคลื่อนอีกด้วย บางครั้งผู้เล่าเรื่องไม่มั่นใจกับความทรงจำของตัวเองแม้ว่าเขารู้จักเขต 18 ของกรุงปารีสเป็นอย่างดี จากคำพูดที่กล่าวไว้ตั้งแต่ตอนต้น ๆ ของตัวตนที่ว่า “จากวันนั้นจนถึงวันนี้ ด้วยการย้อนเวลากลับไป มุมมองต่าง ๆ ไม่ชัดเจนสำหรับฉัน ฤดูหนาวปีต่าง ๆ ผสมปนเปกันไปหมด ฤดูหนาวปี 1965 กับปี 1942” (Modiano, 1999, p. 10)⁴⁹ ผู้เล่าเรื่องรู้สึกว่าการสับสนของเขานั้นเต็มไปด้วยการสับสนพื้นฐาน จินตนาการ ความทรงจำที่อาจจะไม่ถูกต้องนัก จึงทำให้เขาหลุดคำพูดออกมาว่า “ในขณะที่กำลังเขียนนวนิยายเรื่องนี้ ฉันนึกถึงผู้หญิงบางคนที่เคยรู้จักในช่วงทศวรรษ 1960 ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์เดียวกับดอราในช่วงการยึดครอง

⁴⁸ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Le souvenir est marqué par son caractère irréversible et ineffaçable, l'impossibilité de modifier ce qui a été”.

⁴⁹ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “D'hier à aujourd'hui. Avec le recul des années, les perspectives se brouillent pour moi, les hivers se mêlent l'un à l'autre. Celui de 1965 et celui de 1942.”

กรุงปารีส [...] ฉันเข้าใจแล้ววันนี้ว่าฉันต้องเขียนหนังสือสองร้อยหน้าเพื่อจับภาพสะท้อนความจริงที่ไม่ชัดเจนโดยไม่รู้ตัว” (Modiano, 1999, p. 54)⁵⁰ คำพูดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นลักษณะของเรื่องแต่ง (นวนิยาย) ที่ปะปนอยู่กับเรื่องจริงซึ่งเป็นข้อมูลตั้งต้นของผลงานเรื่องนี้

4. บทสรุป

จากการวิเคราะห์ที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนั้น เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า *ดอรา บรูแดร์* เป็นวรรณกรรมแนวผสม โดยผสมกันในมุมมองของเนื้อหา ได้แก่ การสืบสวนสอบสวน การเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การนำเสนอชีวประวัติและอัตชีวประวัติ และในมุมมองของข้อเท็จจริงที่ทำให้เราสรุปได้ว่าผลงานเรื่องนี้ประกอบไปด้วยเรื่องจริงและเรื่องแต่งหรือสิ่งที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ ประเด็นหลังนี้ยังปรากฏภายในตัวบทในลักษณะของความย้อนแย้งที่ว่าในตอนแรก ผู้เล่าเรื่องต้องการจะเขียนหนังสือเล่มนี้ในแบบที่ไม่ใช่นวนิยายเพราะได้ทำไปแล้วกับผลงานเรื่อง *Voyage de Noces* แต่เขาก็กังขาจำเป็นต้องใช้จินตนาการ การคาดเดาหรือการตั้งข้อสมมติฐานจำนวนมากซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของบันเทิงคดี สาเหตุดังกล่าวอาจจะมีผลทำให้โมดิอาโนตัดสินใจตั้งชื่อผลงานรวมเล่มภายใต้ Collection “Quarto” ของสำนักพิมพ์กาลีมาร์ตีในปี 2013 ว่า *Romans* ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า *นวนิยาย* (Modiano, 2013) โมดิอาโนได้เลือก *ดอรา บรูแดร์* ให้เป็นหนึ่งในสิบผลงานสำคัญที่รวมเล่มอยู่ในชุดอย่างไรก็ตาม เขาได้ใช้เครื่องหมายอัฒภาคกับคำว่า *romans* ในข้อความที่ปรากฏอยู่บนปกหลังของผลงานรวมเล่มนี้ เราสามารถตีความได้ว่าแม้แต่โมดิอาโนในฐานะผู้แต่งเองก็ยังไม่มั่นใจว่าผลงานทั้งสิบเรื่องนี้เรียกได้ว่าเป็นนวนิยายตามชื่อที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ เดอนีส คอสซาร์ต ได้นำเสนอผลงานรวมเล่มนี้ในบล็อก *Le Réseau Modiano* ที่เขาดูแล และได้กล่าวไว้ว่า “ที่จริงแล้ว หลายตัวบทนี้ไม่ได้เป็นนวนิยาย อย่างเช่นเรื่อง *ดอรา บรูแดร์* ซึ่งเป็นการสืบหาหญิงสาวคนหนึ่งทีหายไป”⁵¹ จะเห็นได้ว่าผลงานเรื่องนี้ยังคงเป็นประเด็นปัญหาในการกำหนดประเภทวรรณกรรมมาโดยตลอดไม่ว่าในมุมมองของผู้แต่งหรือในมุมมองของผู้อ่านหรือผู้วิเคราะห์วิจารณ์ ในเมื่อไม่สามารถตัดสินได้ว่า *ดอรา บรูแดร์* เป็นวรรณกรรมประเภทใด

⁵⁰ แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Je pensais, en écrivant ce *roman*, à certaines femmes que j’avais connues dans les années soixante [...] qui avaient été, pendant l’Occupation, dans la même situation qu’elle [...]. Je me rends compte aujourd’hui qu’il m’a fallu deux cents pages pour capter, inconsciemment, un vague reflet de la réalité.” ผู้เขียนบทความเป็นผู้เน้นข้อความด้วยตัวเอียง

⁵¹ สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2562 จาก <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2013/04/dix-livres-de-modiano-reunis-en-volume.html?m=1>; แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “Plusieurs de ces textes ne sont en réalité pas des romans, notamment *Dora Bruder*, enquête sur une jeune fugueuse”.

ประเภทหนึ่งเพราะรวมลักษณะที่แตกต่างหลากหลายไว้ด้วยกัน ผู้เขียนบทความจึงขอสรุปว่า ผลงานของโมติอาโนเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมแนวผสม ในชื่อภาษาอังกฤษของบทความนี้ ผู้เขียนบทความใช้คำคุณศัพท์ hybrid เพื่อต้องการให้ตรงกับ hybride ในภาษาฝรั่งเศส แม้ว่าจะมีคำคุณศัพท์อื่น ๆ ที่สามารถสื่อความได้เหมือนกัน เช่น composite (ที่ประกอบขึ้นจากหลายส่วน) mixed (ที่ผสมกัน) เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแวดวงการศึกษาวรรณคดีฝรั่งเศสได้นำคำคุณศัพท์นี้มาใช้ “เพื่อหมายถึงกระบวนการพื้นฐานของผลงานวรรณคดีที่ดูเหมือนว่าไม่สามารถจัดประเภทในระบบประเภทวรรณกรรมได้” (Moiroux and Wolfs, 2004, p. 111)⁵² ดังนั้น *ดอรา บรูแดร์* จึงต้องจัดอยู่ในประเภทใหม่ที่เรียกว่า “วรรณกรรมแนวผสม” หรือ “littérature hybride” ในภาษาฝรั่งเศส

⁵² แปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส: “[...] pour désigner un processus à l’origine d’œuvres littéraires apparemment inclassables dans le système des genres.”

เอกสารอ้างอิง/References

- Blanckeman, B. (2002). *Les Fictions singulières : étude sur le roman français contemporain*. Paris: Prétéxte.
- Blanckeman, B. (2008). *Les Récits indécidables. Jean Echenoz, Hervé Guibert, Pascal Quignard*. Paris: Presses Universitaires du Septentrion.
- Boileau-Narcejac. (1964). *Le Roman policier*. Paris: Payot.
- Bridoux, A. (1970). *Le Souvenir*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Cosnard, D. (2011). Albert Modiano, le père de Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano*. Retrieved from <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2011/11/albert-modiano-le-pere-de-patrick.html>
- Cosnard, D. (2011). Luisa Colpeyn, comédienne et mère de Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano*. Retrieved from <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2011/11/luisa-colpeyn-comedienne-et-mere-de.html>
- Cosnard, D. (2012). Modiano-Klarsfeld, une correspondance autour de Dora Bruder. *Le Réseau Modiano*. Retrieved from <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2012/01/modiano-klarsfeld-une-correspondance.html>
- Cosnard, D. (2013). Dix livres de Modiano réunis en un volume. *Le Réseau Modiano*. Retrieved from <http://lereseaumodiano.blogspot.com/2013/04/dix-livres-de-modiano-reunis-en-volume.html?m=1>
- Cosnard, D. (n.d.) Repères biographiques. *Le Réseau Modiano*. Retrieved from <http://lereseaumodiano.blogspot.com/p/reperes-biographiques.html>
- Ernaux, A. (1988). *Une femme*. Paris: Gallimard.
- Ernaux, A. (2011). *L'écriture comme un couteau*. Paris: Gallimard.
- Klarsfeld, S., & Stroweis, J.-P. (2018). Bruder. *Le Mémorial de la Déportation des Juifs de France-en ligne*. Retrieved from <https://stevemorse.org/france/>
- Lejeune, Ph. (1975). *Le Pacte autobiographique*. Paris: Seuil.
- Modiano, P. (1999). *Dora Bruder*. Paris: Gallimard (1997), Collection Folio.
- Modiano, P. (2019). *Dora Bruder, de Patrick Modiano. Entretien*. Retrieved from <http://www.gallimard.fr/Media/Gallimard/Entretien-ecrit/Entretien-Patrick-Modiano-Dora-Bruder>

- Moiroux, A., & Wolfs, K. (2004). Éléments de bibliographie raisonnée. In D. Budor & W. Geerts (Eds.), *Le Texte hybride*. Paris: Presses Sorbonne Nouvelle.
- Nordholt, A. (2012). Photographie et image en prose dans *Dora Bruder* de Patrick Modiano. *Neophilologus*, 96(4), 523–540. Retrieved from file:///E:/Articles/Modiano/SchulteNordholt2012_Article_PhographieEtImageEnProseDans.pdf
- Todorov, T. (1971). Typologie du roman policier. *Poétique de la prose*. Paris: Seuil.
- Viart, D., & Vercier, B. (2008). *La Littérature française au présent. Héritage, modernité, mutations*. Paris: Bordas.